

Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta
Sosiaalialan koulutusohjelma

Satu Kainlauri ja Oona Liimatainen

Vanhempien kokemuksia Tapaamispaikka Tirlittanin toiminnasta

Opinnäytetyö 2012

Tiivistelmä

Satu Kainlauri ja Oona Liimatainen

Vanhempien kokemuksia Tapaamispaikka Tirlittanin toiminnasta

47 sivua, 3 liitettä

Saimaan ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveysala, Lappeenranta

Sosiaalialan koulutusohjelma

Opinnäytetyö 2012

Ohjaajat: lehtori Leena Byckling, Saimaan ammattikorkeakoulu, tapaamispaikkavastaava Hanna Huhtanen, Tapaamispaikka Tirlittan

Tässä opinnäytetyössä selvitettiin Tapaamispaikka Tirlittanin asiakkaiden kokemuksia ja mielipiteitä tapaamispaikan toiminnasta sekä sitä, miten tapaamispaikkatoimintaa voisi kehittää asiakkaiden näkökulmasta. Tapaamispaikassa järjestetään lapsen ja hänestä erossa asuvan vanhemman tapaamiset turvallisesti, silloin jos niiden järjestäminen ei onnistu muuten. Tapaamispaikka Tirlittan on Etelä-Karjalan perhetyön kehittämissyhdystys ry:n toimintaa ja yhdistys on Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistys.

Saatekirje selvityksestä lähetettiin 106 entiselle ja nykyiselle Tapaamispaikka Tirlittanin asiakkaalle. Kirjeet lähetettiin tapaamispaikassa tavattavien lasten lähi- sekä etävanhemmille ja myös mahdollisille sijaisvanhemmille. Selvitys toteutettiin strukturoidulla Webropol-kyselyllä heinä-elokuun 2012 aikana. Kyselystä saatu aineisto analysoitiin määrällisin ja laadullisin menetelmin.

Selvityksen tulosten mukaan asiakkaat ovat pääosin tyytyväisiä Tapaamispaikka Tirlittanin toimintaan. Suurin osa koki myös tilat sekä ohjaajat positiivisina. Lähi- ja tapaajavanhempien vastausten välillä oli pieniä eroja, mutta pienen vastausprosentin ja selvityksen luonteen vuoksi tuloksia ei voi yleistää. Selvityksen tuloksista kuitenkin ilmenee, että toiminta on tärkeää ja sitä on syytä kehittää paremmin asiakkaiden tarpeita vastaavaksi.

Koska tapaamispaikkatoimintaa on tutkittu Suomessa hyvin vähän, jatkotutkimusmahdollisuuksia on useita. Esimerkiksi lasten kokemukset tapaamispaikkatoiminnasta, pitkittäistutkimus tapaamisten vaikutuksista lapsen ja tapaajavanhemman suhteeseen tai valtakunnallinen selvitys eri tapaamispaikkatoimintaa tarjoavien tahojen toiminnasta olisivat tärkeitä selvityksen aiheita.

Avainsanat: tapaamispaikka, tapaamispaikkatoiminta, eron jälkeinen vanhemmuus

Abstract

Satu Kainlauri, Oona Liimatainen

Clients' experiences about the child contact centre, "Tirlittan's", work

47 Pages, 3 Appendices

Saimaa University of Applied Sciences

Health Care and Social Services, Lappeenranta

Degree Programme in Social Services

Bachelor's Thesis 2012

Instructors: Senior Lecturer Leena Byckling, Saimaa University of Applied Sciences, Director of the child contact centre, "Tirlittan", Hanna Huhtanen

The purpose of this thesis was to survey clients' experiences of the child contact centre, "Tirlittan". "Tirlittan" is a centre for children to maintain contact with an absent parent. The survey was commissioned by the Director of "Tirlittan", Hanna Huhtanen. The survey was directed to the parents who live with the children, absent parents who meet the children in the centre, and also to the foster parents.

The information for this thesis was gathered from literature, newspapers, Internet and from a self-made Webropol-survey. This thesis is both qualitative and quantitative. The data from the Webropol-survey was analysed by qualitative and quantitative methods.

The results of the thesis show that most of the clients have positive experiences with "Tirlittan". The results of the study show that the child contact centre work is important. Because there is only a few studies about this type of child contact centre, there are many possibilities for further studies. For example, children's experiences and a regional comparison about different child contact centres would be beneficial.

Keywords: child contact centre work, parenting after separation

Sisältö

1 Johdanto	5
2 Lapsen huolto vanhempien eron jälkeen	6
2.1 Eron jälkeinen vanhemmuus	6
2.2 Yhteishuoltajuus	7
2.3 Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta	9
2.4 Tapaamisoikeus	10
3 Tapaamispaikkatoiminnan taustaa.....	12
4 Valvotut ja tuetut tapaamiset.....	14
4.1 Valvottu tapaaminen.....	14
4.2 Tuettu tapaaminen	15
4.3 Valvottu vaihto ja tilananto.....	15
5 Näkökulmia tuetuista ja valvotuista tapaamisista	16
5.1 Syyt valvottuihin ja tuettuihin tapaamisiin	16
5.2 Lapsen etu tapaamisissa	17
5.3 Tapaamisten hyvät ja huonot puolet.....	18
6 Tapaamispaikka Tirlittan	20
7 Aikaisemmat tutkimukset	22
7.1 Ensi- ja turvakotien liiton selvityksiä	23
7.2 Tapaamispaikkaprojekti.....	24
8 Selvityksen tavoitteet ja selvitystehtävät	25
9 Selvityksen toteutus	25
9.1 Selvityksen kohderyhmä ja aineiston keruu.....	26
9.2 Aineiston analyysi.....	26
10 Selvityksen tulokset	28
10.1 Taustatiedot.....	28
10.2 Tapaamispaikka	30
10.3 Tapaamisten rakenne.....	32
10.4 Tapaamisten tunnelma ja sisältö	35
10.5 Lapsi/lapset	38
10.6 Tapaamisjakson päätyminen.....	39
11 Eettisyys ja luotettavuus	41
12 Johtopäätökset ja pohdinta	42
Kuviot	45
Lähteet	46

Liitteet

Liite 1 Saatekirje

Liite 2 Webropol-kyselylomake

Liite 3 Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden eettisen työryhmän tutkimuslupa

Liite 4 Yhteistyösopimus opinnäytetyöstä

1 Johdanto

Suomessa on solmittu 2000-luvulla vuosittain noin 25 000-30 000 avioliittoa. Avioeroja tapahtuu joka vuosi lähes puolet solmittujen avioliittojen lukumäärästä. (Tilastokeskus 2010.) Avoeroja ei ole virallisesti tilastoitu, mutta on arvioitu, että avio- ja avoerot koskettavat vuosittain vähintään noin 30 000 lasta. Vaikka avio- ja avoerot ovat nykyään erittäin yleisiä, ihmiset eivät katkaise aviositeitään helposti tai pienistä syistä, etenkin jos heillä on lapsia (Hokkanen 2002, 121). Ero on tuskin koskaan helppo asia sitä läpi käyville, mutta erityisen hankalaksi se muodostuu, jos eroavat puoliset ovat erimielisiä lasten asioiden järjestämisestä. Tällöin eron aiheuttaman surutyön ja muun konkreettisen työn, esimerkiksi muuttamisen lisäksi, vanhemmat joutuvat selvittämään myös huolto- ja tapaamisasioita.

Eron jälkeen vanhemmilla on omat elämänsä, mutta ”yhteinen projekti” - lapsi. Vaikka parisuhde päättyy, vanhemmuus jatkuu. (Heino 2011.) Eron yhteydessä täysin kadonnut toinen vanhempi voi jättää suuren tyhjiön lapsen tai nuoren elämään. Kysymys ei ole pelkästään isän tai äidin kaipuusta, vaan täysin tuntemattomasta asiasta, jota lapsi tai nuori ei osaa käsittää. (Kaivosoja 2004, 80.) Vaikeassakin erotilanteessa vanhempien tulee sopia lasta koskevista asioista. Sopimisen alaisia asioita ovat lapsen huoltajuus, asuminen, elatus ja lapsen oikeus tavata toista vanhempaa (Lappeenrannan Sosiaali- ja terveystoimi, Ero 2002).

Tapaamispaikassa järjestetään lapsen ja hänestä erossa asuvan vanhemman tapaamiset turvallisesti, silloin kun tapaamisten järjestäminen ei onnistu muuten. Suomessa tapaamispaikkatoimintaa järjestävät muun muassa Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistykset. (Ensi- ja turvakotien liitto 2012.) Lappeenrannassa tapaamispaikkatoimintaa on järjestetty vuodesta 2002 lähtien.

Tapaamispaikkatoimintaa on Suomessa tutkittu hyvin vähän. Olemassa olevat tutkimukset on tehty työntekijöiden näkökulmasta, vaikka asiakkaan näkemykset ja kokemukset ovat erittäin tärkeitä tapaamispaikkatoiminnan mielekkyyden ja kehittymisen kannalta. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää Etelä-Karjalan perhetyön kehittämissyhdystys ry:n Tapaamispaikka Tirlittanin asiakkai-

den mielipiteitä ja kokemuksia tapaamispaikkatoiminnasta. Opinnäytetyön idea nousi käytännön työelämän tarpeesta Tapaamispaikka Tirlittanin tapaamispaikkavastaava Hanna Huhtaselta.

2 Lapsen huolto vanhempien eron jälkeen

Riitta Jallinoja määritteli 1980-luvulla perheen yhteisöksi, jossa on vähintään kahden perättäisen sukupolven edustajia ja lapset ovat hyvin keskeisenä osana tätä yhteisöä. Perheenjäsenet ovat tunnetasolla sitoutuneita toisiinsa ja yleensä asuvat yhdessä. Perhettä kuitenkin määritellään jatkuvasti uudelleen, ja se on aina arvosidonnainen instituutio. Viisitoista vuotta myöhemmin Jallinoja totesi, ettei perhettä voi enää ajatella yksiselitteisenä käsitteenä, jonka voisi tarkasti määrittellä. Perheen määrittely vaikeutuu, kun vanhemmat yhä useammin eroavat ja löytävät uuden puolison. (Jallinoja 1985, Jallinoja 2000, Hokkasen 2005, 17 mukaan.)

2.1 Eron jälkeinen vanhemmuus

Vuonna 2011 Suomen 27 käräjäoikeudessa käsiteltiin loppuun 2441 lapsen huoltoa, tapaamisoikeutta tai näiden muutoksia koskevia asioita. Etelä-Karjalan käräjäoikeudessa loppuun käsitellyt huoltoa ja tapaamisoikeutta käsitteleviä tapauksia oli 35. (Tilastokeskus 2011.) Elisa Valkaman ja Marjukka Litmalan (2005, 31-32) tekemän selvityksen mukaan käräjäoikeuteen tulevista lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevista asioista 70% on riitaisia. Huoltoriitojen yleisyyttä arvioitaessa otetaan huomioon käräjäoikeuksissa käsitellyt varsinaiset, avioerojen liitännäisasiat ja sosiaalitoimen laatimat olosuhdeselvitykset. Huoltoriitojen arvioitu kokonaismäärä on noin 2000 tapausta vuosittain.

Tilastojen mukaan valtaosa eronneiden vanhempien lapsista jää asumaan äidin kanssa ja isät ovat tapaajavanhempia. Isien asema on kuitenkin muuttunut lapsenhuoltolain voimassaoloaikana paljon ja isät ovat yhä aktiivisempia vaatimaan oikeuksia lapsiinsa vanhempien eron jälkeen. Tämä näkyy vahvistettavien tapaamisoikeuksien sisällöissä. (Aaltonen 2004, 60.)

Tiina Hokkanen (2005) selvittää tutkimuksessaan, miten vanhemmat kokevat eron jälkeisen vanhemmuuden ja mitä merkityksiä he sille antavat. Hän selvittää

myös, miten vanhemmat kokevat lastensa läsnä- ja poissaolon, missä ovat eri perheenjäsenten kodit ja mikä on kodin merkitys eron jälkeen.

Jouko Huttunen (2001, 127-128) kirjoittaa isyydestä, sen muutoksista ja sen merkityksestä. Kirjan ajatuksia voi laajentaa yleisesti vanhemmuuteen, eli samat asiat koskevat varmasti monia äitejäkin. Huttunen kertoo, että ennen lapset olivat suvun jatkamisen ja sosiaalisen arvostuksen vuoksi tärkeitä etenkin miehille. Otto- ja kasvatustien sekä biologisten lasten välille tehtiin selkeä ero. Biologiset lapset tekivät miehestä todellisen miehen ja toivat turvaa vanhuuteen sekä lisätyövoimaa perheeseen ja sukuun. Monet nykyajan perhe-elämän muutokset ovat vieneet pohjaa tällaiselta isyyden arvostukselta. Uusperheisyys on hionut isyyksistämme paljon lisääntyneiden avio- ja avoerojen takia. Biologista isyyttä ei ehkä nykyään pidetä enää niin merkityksellisenä, vaan ennemmin isyyden laatua. Olemalla hyvä isäpuoli tai sosiaalinen isä mies voi saada elämäänsä rikkaimmat ihmissuhteet. Miesten lapsettomuudesta tai asumisesta erillään omista lapsistaan puhutaan vähän, mutta asia voi olla hyvinkin kipeä.

Eroaminen on nykyään hyvin yleistä, ja jokaisen lähipiiristä usein löytyy eron kokeneita ihmisiä. Usein eroon liittyy myös lapsia ja eron jälkeinen vanhemmuus on yhä yleisempää. Siitä huolimatta eron jälkeistä vanhemmuutta on Suomessa tutkittu hyvin vähän. Tutkimusten tekemisessä on omat haasteensa, sillä tilastojen on hankala tavoittaa eron jälkeisiä perhesuhteita. Yhteishuoltajuuden toteutumisesta ja eri muodoista on vaikeaa saada kattavaa tutkimusta, sillä kahdessa kodissa asuvista lapsista ei ole tilastoja: samaa lasta ei voi tilastoida kahteen perheeseen. (Hokkanen 2005.)

2.2 Yhteishuoltajuus

Lapsen syntyessä avioliitossa vanhemmilla on yhteishuoltajuus. Lapsen syntyessä avioliiton ulkopuolella huoltajuus on automaattisesti äidillä, elleivät vanhemmat tee sopimusta yhteishuoltajuudesta. Tuomioistuimien voi kuitenkin päättää lapsen huoltajuudesta ja uskoa huoltajuuden vanhempien sijaan jollekin muulle henkilölle, lapsen edun sitä vaatiessa esimerkiksi riitaisessa erotilanteessa (Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 8.4.1983/361 9§). Lastenhuoltolaki korostaa vanhempien yhteistä vastuuta lapsen huollon järjestämisestä. Jos lapsi

viettää yhtä paljon aikaa molempien vanhempiensa luona, on yhteishuoltajuus luonnollinen ratkaisu. (Panttila 2005, 8-9.)

Vallitseva käsitys kaikkialla länsimaissa on, että on lapsen edun mukaista olla jatkuvassa yhteydessä molempiin vanhempiinsa. Lait ja käytännöt myös tukevat tätä periaatetta. (Maccoby ym. 1991, Hokkasen 2005, 23 mukaan.) Avioliitossa syntyneiden lasten vanhemmat ovat yhdessä huoltajia ja tätä pyritään jatkaamaan myös eron jälkeen. Suomen lainsäädäntö asettaa lapsen yhteishuollon normiksi ja yksinhuoltajuuteen tarvitaan painavat syyt. Ongelmatilanteet huoltajuusasioissa ratkaistaan kuitenkin aina lapsen edun mukaisesti. (Helminen 1986, Hokkasen 2005, 23 mukaan.)

Yhteishuoltajuus tulkitaan vanhempien ja viranomaisten kielessä eri tavoin. Juridisessa mielessä se tarkoittaa molempien vanhempien yhtäläisiä oikeuksia ja velvollisuuksia lasta kohtaan. Arkikielessä yhteishuoltajuuden voidaan ajatella olevan arjen ja huoltajuuden tosiasiallista jakamista eli vuorotteluasumista. (Panttila 2005, 9.)

Hokkasen (2005, 91-92) tutkimukseen osallistuneet vanhemmat kokivat valinnan yhteishuoltajuudesta usein itsestään selvänä, mutta moni olisi halunnut konkreettisempia ohjeita sen toteuttamiseen. Vanhemmat toteuttivat myös usein lasten kasvatusta samansuuntaisesti, minkä he olivat todenneet helpottavan arkea. Luottamuksen tutkittavat näkivät kahdessa tasossa: henkisenä luottamuksena ja huolenpidon luottamuksena. Puolisoon saatettiin luottaa henkisellä tasolla, mutta ei käytännön järjestelyissä. Toiset taas uskoivat lapsista huolehtimisen sujuvan hyvin, mutta aikuisten välinen henkinen luottamus puuttui.

Hokkasen (2005, 46) mukaan vanhempien parisuhde on lapsen koti. Häviääkö lapsen koti siis vanhempien erottua? Eronneiden vanhempien välinen suhde vaikuttaa joka tapauksessa lapsen elämään, oli vanhemmilla sovittuna sitten yksin- tai yhteishuoltajuus. Yhteishuoltajuus sisältää ajatuksen vanhempien yhteistyön jatkumisesta lapsen kasvatuksessa. Yhteishuollolle ei ole kuitenkaan tehty mitään tiettyä rakennetta sen toteuttamisesta, ja joskus vanhempien on lähes mahdotonta yrittää sopia yhteisiä pelisääntöjä huoltajuuden toteuttamiselle. Tätä vaikeuttaa molempien eri vaiheessa oleva eroprosessi.

2.3 Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta

Laki määrittelee lapsen huollon tarkoituksiksi lapsen tasapainoisen kehityksen ja hyvinvoinnin turvaamisen lapsen yksilöllisten tarpeiden ja toivomusten mukaisesti. Lapselle tulee turvata myönteiset ja läheiset ihmissuhteet erityisesti hänen ja vanhempien välillä. Lapselle on turvattava hyvä hoito ja kasvatus, tarpeellinen valvonta ja huolenpito. Lisäksi lapsen yksilölliset tarpeet ja toiveet on pyrittävä huomioimaan esimerkiksi koulutuksessa. Lapsen tulee kasvaa saaden osakseen ymmärrystä, turvaa ja hellyyttä. (Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 8.4.1983/361 1§.)

Sopimus lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta on tehtävä kirjallisesti, ja se on vahvistettava kotikunnan sosiaalilautakunnassa. Sopimuksen vahvistamista harkitessaan sosiaalilautakunta ottaa huomioon lapsen edun ja toiveet. (Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 8.4.1983/361 8§.)

Tapaamisoikeus on lapsen oikeus pitää yhteyttä ja tavata vanhempansa, jonka luona lapsi ei asu. Vanhempaa, jonka luokse lapsi jää asumaan, kutsutaan lähivanhemmaksi, ja lapsesta erossa asuvaa vanhempaa etä- tai tapaajavanhemmaksi. Jos tapaamisia ei voida järjestää etävanhemman kotona tai muutoin vanhempien yhteisymmärryksessä, voidaan tapaamisia järjestää tapaamispaikassa. (Huhtanen 2011.)

Vanhempien tulee pyrkiä tapaamisoikeuden tarkoituksen toteutumiseen ensisijaisesti lapsen edun mukaisesti. On erityisesti kiinnitettävä huomiota siihen, miten huolto ja tapaamisoikeus parhaiten toteutuvat vastaisuudessa. Lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan asian selvityksessä on huomioitava lapsen omat toivomukset ja mielipide, lapsen ikä ja kehitystaso huomioiden, jos vanhemmat ovat asiasta erimielisiä. (Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 8.4.1983/361 2§, 10-11§.) Useimmiten tapaamiset toteutuvat niin, että lähivanhempi pyörittää arkea ja tapaajavanhemman kanssa vietetään vapaa-aikaa, esimerkiksi joka toinen viikonloppu ja koulujen loma-aikoina. (Panttila 2005, 6.)

Vuonna 2003 julkaistiin sosiaali- ja terveysministeriön selvitys, jossa arvioitiin viranomaisyhteistyötä vaikeissa lasten huoltoon ja tapaamisoikeuteen liittyvissä kriisitilanteissa. Selvityksessä esitettyjen ehdotusten mukaan tapaamispaikka-

toiminnan tulisi olla lakisääteistä, jos valvottuja tai tuettuja tapaamisia halutaan käyttää lapsen turvallisuuden ja edun varmistamiseksi. Laki selkeyttäisi myös valvonnan sisältöä sekä järjestämisvastuuta, jolloin eri paikkakunnilla asuvien lasten eriarvoisuus tapaamisten järjestämisessä poistuisi. Selvityksessä esitettiin, että valvottujen tapaamisten järjestäminen kuuluisi kunnan vastuulla olevien sosiaalipalveluiden piiriin. Lisäksi selvityksessä ehdotettiin lapsenhuoltolakiin lisättävästä säännöksestä, jonka mukaan tapaamiset on mahdollista määrätä valvotuiksi. (Kalavainen 2004, 29.)

Vaikka lapsenhuoltolaista puuttuu kohta, jonka nojalla tuomioistuin voisi vahvistaa tapaamisten toteuttamisen valvottuina, määräysten tekeminen on kuitenkin arkipäivää. Laki ei myöskään velvoita mitään tahoa järjestämään tapaamisia. Tuomioistuimen on kuitenkin otettava vaatimus tapaamisten järjestämisestä valvottuna aina vakavasti. (Aaltonen 2004, 67.) Sosiaalihuollosta vastaavalla toimielimellä on lakisääteinen vastuu sijaishuollossa oleva lapsen ja biologisten vanhempien yhteydenpidon turvaamisesta (Mäntylä 2004, 97; Lastensuojelulaki 13.7.2007/417, § 54). Tuomioistuin ei voi kuitenkaan velvoittaa viranomasta toteuttamaan tapaamisten valvontaa. Mikäli tuomioistuin määrittää, miten tapaamiset tulee toteuttaa tai kuka tapaamisia valvoo, tulee tuomioistuimen ensin selvittää, onko erityisjärjestely mahdollista. Ei ole tutkittu, tarkoittaako valvottujen tapaamisten järjestämisen kasvu valvonnan tarpeen lisääntymistä vai tietoisuuden leviämistä valvottujen tapaamisten mahdollisuudesta. (Aaltonen 2004, 68, 72.)

2.4 Tapaamisoikeus

Tapaamisoikeuden tarkoitus on turvata lapsen oikeus pitää yhteyttä ja tavata vanhempaa, jonka luona lapsi ei asu. Tapaamisoikeus on nimenomaan lapsen, ei aikuisen oikeus. (Aaltonen 2004, 58; Panttila 2005, 11.) Tapaamisoikeus ja lapsenhuoltolaki pyrkivät mahdollistamaan lapsen suhteen jatkuvuuden molempiin vanhempiin vanhempien eron jälkeen ja näin palvelevan lapsen etua. Euroopan Neuvoston ihmisoikeussopimus säättää kuitenkin jokaiselle oikeuden nauttia perhe-elämään kohdistuvaa kunnioitusta, joten myös vanhemmilla on oikeus perhe-elämään eli lapsiinsa. Tätä oikeutta voidaan kuitenkin rajoittaa, ilman lapsenhuoltolain ja ihmisoikeussopimuksen välistä ristiriitaa. Tuomiois-

tuimessa tuomarin tulee kuitenkin ottaa molemmat sopimukset huomioon. (Aaltonen 2004, 58-59.)

Sirpa Taskinen (2001) kirjoittaa, että on lapsen edun kannalta tärkeää, että hän oppii tuntemaan molemmat vanhempansa ja oppii näin paremmin ymmärtämään myös itseään ja omaa taustaansa. Lähivanhemman on sitouduttava edesauttamaan lapsen mahdollisuutta tavata toista vanhempansa. (Panttila 2005, 11.)

Vanhemmat voivat sopia lapsen tapaamisoikeudesta sosiaalilautakunnan vahvistamalla päätöksellä tai hakea tapaamisoikeuden vahvistamista tuomioistuimelta. Hakemus voi olla vanhempien yhdessä, tai vain toisen vanhemman tekemä. (Aaltonen 2004, 60.)

”Normaalitapaamisoikeus” on tuomioistuimen vahvistama yleinen tapaamisoikeuspäätös, jonka mukaan tapaamiset on vahvistettu tapahtuviksi joka toinen viikonloppu perjantaista klo 18:sta sunnuntaihin klo 18:aan sekä kesällä yhtäjaksoisesti neljä viikkoa. ”Normaalitapaamisoikeutta” ei kuitenkaan tulisi pitää kaikissa tapauksissa parhaana vaihtoehtona, vaan lapsen yksilöllinen etu on otettava erityisesti huomioon tapauskohtaisesti. Vaikka tapaamisoikeuspäätöseen joudutaan kirjaamaan tapaamisten aloitus- ja päättymisajat, minuuttiaika- taulut harvoin sopivat perhe-elämään ja ovat lapsen edun mukaisia. Tarkat kellonajat ja niiden noudattaminen ovat välttämättömiä usein vain hyvin riitaisten vanhempien välillä. (Aaltonen 2004, 60, 63.)

Aaltosen (2004, 61) mukaan vanhempien esittämät tapaamisoikeusvaatimukset ovat muuttuneet huoltolain voimassaoloaikana paljon. Vaatimukset ovat yksityiskohtaisempia ja tapaava vanhempi saattaa vaatia jopa lapsen ajan ”puolit- tamista”. Toistaiseksi suomalainen oikeuskäytäntö ei ole suhtautunut lapsen vuoroasumiseen kannustavasti, varsinkaan vanhempien ollessa asiasta erimielisiä. Käytännössä vuoroasumista kuitenkin tapahtuu, vaikka lapsella voi olla vain yksi ensisijainen osoite. Jatkuva asuinpaikan vaihtaminen vaatii lapselta hyvin paljon kykyä hallita ja hahmottaa elämäänsä kokonaisvaltaisesti. Jos vanhemmat eivät kykene sujuvaan yhteistyöhön, lapsen vastuu itsestään kasvaa kohtuuttomaksi.

Tuomioistuimen tehtävä on tehdä tapaamisoikeuspäätös lapsen edun mukaisesti. Tuomioistuimen tulee toimia aktiivisesti ja pyrkiä varmistumaan, että vanhemmat ovat miettineet tapaamisratkaisuja lapsen edun kannalta. Tarkoituksena ei ole olla mahdollisimman tasa-arvoinen vanhemmille. Tapaamispäätökset ovat nykyisin hyvin perhekohtaisia ja päätöksiä tehtäessä otetaan huomioon perheen tilanne, lapsen ikä, kehitystaso, lasten päivärytmi ja harrastukset sekä vanhempien työajat. Tapaamispäätöksiin voidaan kirjata myös yksityiskohtaisempia asioita, kuten miten toimitaan lapsen sairastuessa, kuinka paljon vanhempi voi olla myöhässä sovitusta vaihdosta tai miten lapsi liikkuu kodista toiseen. (Aaltonen 2004, 62.)

Tarkka lapsiin liittyvä tapaamissopimus edesauttaa toimivampaa suhdetta vanhempien välillä. Kun sopimukseen on kirjattu päivämäärät tai selkeä tapaamistiheys, kellonajat ja miten lapset siirtyvät vanhemmalta toiselle, ei vanhempien tarvitse joka kerta sopia asioita uudelleen keskenään. Näin vältetään mahdollisilta väärinkäsityksiltä ja turhilta riidoilta. (Emery 1994, Hokkasen 2005, 26 mukaan.)

Tapaamisoikeutta on syytä rajoittaa tai harkita lopetettavaksi kokonaan silloin, jos lapsi on esimerkiksi nähnyt tai kokenut traumatisoivaa perheväkivaltaa. Vanhemman väkivaltaisen käytöksen takia tapaamisista voidaan tehdä valvottuja tai muuttaa vanhemman huoltajuutta. (Taskinen 2001, Hokkasen 2005, 75 mukaan.)

Lähivanhempi saattaa käyttää valtaansa ja estää etävanhemman ja lasten tapaamisia. Tällainen toiminta on lain mukaan rangaistavaa, mutta jos etävanhempi jättää tulematta tapaamisiin tai kieltäytyy tapaamasta lastaan, ei hänelle koidu minkäänlaisia seurauksia. Pitäisikö myös etävanhemman toiminta sanktioida? Vaikka lapsi usein pettyy tapaamisten peruuntumisesta, voi olla kuitenkin parempi, että tapaamiset perustuvat vapaaehtoisuuteen. (Hokkanen 2005, 90.)

3 Tapaamispaikkatoiminnan taustaa

Ensi- ja turvakotien liiton tapaamispaikkatoiminta on koko maan kattavaa toimintaa ja järjestö on tällä hetkellä suurin tapaamispaikkatoimintaa tarjoava taho

Suomessa. Myös kunnat ja muut yksittäiset yhteisöt tarjoavat tapaamispaikka-palveluita. (Forsberg & Pösö 2004, 38.)

Tapaamispaikkatoiminta on alkanut keväällä 1982 Porin ensikotiyhdistyksessä kokeiluna Porin kaupungin lastensuojelutoimiston kanssa. Myös Tampereen ensikotiyhdistys ja Helsingin Pienperheyhdistys olivat ensimmäisten aloittajien joukossa mukana. Tapaamispaikkatoiminnan aloittaminen nousi käytännön tarpeesta, kun ensikodit saivat yhteydenottoja tapaamisvaikeuksissa olevilta ihmisiltä. Tapaamispaikkatoiminnan alkaessa suurin syy tapaamispaikan käyttöön oli yksinkertaisesti puute paikasta, jossa toteuttaa tapaamisia. (Kalavainen 2004, 14.) Lasten ja vanhempien tapaamisiin liittyi kuitenkin myös muita kuin tilaongelmia, esimerkiksi huolta lapsen hoidosta ja turvallisuudesta. Tapaamispaikoissa toimi vapaaehtoisia työntekijöitä, jotka huolehtivat tapaamisten sujuvuudesta. (Tukeva 2012.) Vanhempien välillä oli luottamuspulaa, he asuivat eri paikkakunnilla tai laitoksissa ja asuntoloissa. Lisäksi alkoholismi ja mielenterveysongelmat olivat syitä tapaamispaikan käyttöön. (Kalavainen 2004, 14.) Tapaamispaikkatoiminnan kautta alkoi avautua ikkuna sellaisiin perhe-elämän puoliin, joista julkinen perhepuhe vaikenä (Oranen 2004, 10).

Tapaamispaikkatoiminnan keskeiset periaatteet, lapsen edun huomioiminen, puolueettomuus sekä vaitiolovelvollisuuden noudattaminen, ovat säilyneet läpi tapaamispaikkatoiminnan muutosten. Puolueettomuudella tarkoitetaan lapsen puolella olemista, lapsen näkökulman esillä pitämistä sekä lapsen näkyville tuomista kaikille osapuolille. Lisäksi puolueettomuus tarkoittaa tapaamisen valvojan neutraalia suhtautumista vanhempien välisiin ristiriitoihin. (Kalavainen 2004, 15.)

Lapsen oikeus molempiin vanhempiin on ollut tapaamispaikkatoiminnan lähtökohtana alusta lähtien. Keskeisenä ajatuksena on lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen. Lapsen kasvulle on parempi, että hän tietää ja tuntee vanhempansa sen sijaan, että hän joutuisi tyytymään kuvitelmaan vanhemmasta. (Kalavainen 2004, 18.)

Vuoden 1984 laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta (361/1983) painottaa lapsen oikeutta molempiin vanhempiin. Tämä antoi sysäyksen tapaamispaikka-

toiminnan laajentumiselle. Vuonna 1986 Ensi- ja turvakotien jäsenyhdistyksellä oli tapaamispaikkoja kymmenellä paikkakunnalla. Näissä tapaamispaikoissa toteutettiin yhteensä 120 tapaamista 51 perheen kanssa. Vuonna 2003 tapaamisia järjestettiin jo 19 yhdistyksessä yhteensä noin 2400. Vuoden aikana lähes 600 lasta tapasi vanhempiaan yhdistyksen tapaamispaikoissa. Tapaamisten lisäksi järjestettiin myös valvottuja vaihtoja. (Kalavainen 2004, 15.)

4 Valvotut ja tuetut tapaamiset

1960-luvulla oltiin yleisesti sitä mieltä, ettei lapselle ole välttämättä hyväksi olla yhteydessä muualla asuvaan esimerkiksi alkoholiongelmaiseen vanhempaan. Nykyään lapsen ja etävanhemman suhde on lähes itsearvoisessa asemassa, ja suhteen ylläpitämistä ja tukemista suositaan vahvasti. Valvotut tapaamiset nojaavat periaatteellisesti lapsen oikeuteen rakentaa ja ylläpitää suhdetta sellaiseen vanhempaan, jonka kanssa lapsi ei jaa arkeaan ja kotiaan ja jota hän ei voi tavata ilman erillisjärjestelyitä. (Forsberg & Pösö 2004, 32.)

Ympäri Eurooppaa valvottujen ja tuettujen tapaamisten järjestämisen tarve on kasvanut. Tämä johtuu osittain isien aktivoitumisesta, osin vanhempien eron jälkeisen luottamuspulan, riitelyn ja konfliktien lisääntymisestä sekä osittain biologisen vanhemmuuden arvostuksen kasvusta. (Staub 2001; Smart 2003, Forsbergin & Pösön 2004, 36 mukaan.) Vanhemmuuden laatu ja konfliktien puuttuminen vanhempien välillä tulisi olla keskeisin kriteeri tapaamisten järjestämisessä. Onnistuneessa etävanhemman ja lapsen suhteessa suhteen laatu ja vanhempien keskinäisen suhteen toimivuus ovat avainasemassa. (Aris ym. 2002; Hunt & Roberts 2004, Forsbergin ja Pösön 2004, 37 mukaan.)

4.1 Valvottu tapaaminen

Valvottujen tapaamisten järjestäminen vaihtelee eri puolella Suomea. Monin paikoin sosiaalitoimi on ottanut tehtäväkseen järjestää tapaamisia. Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistykset sekä muut yhdistykset järjestävät tapaamispaikatoimintaa. (Aaltonen 2004, 72.)

Valvotut tapaamiset mahdollistavat lapsen ja toisaalla asuvan vanhemman suhteen jatkumisen tilanteissa, kun normaaliolosuhteissa tapaaminen ei ole mahdollista: tapaamisten turvallisesta toteutumisesta saatetaan olla epävarmoja tai vanhemman ja lapsen suhde on jossain vaiheessa katkennut ja se yritetään rakentaa uudelleen. Lapsen on myös hyvä saada itse tutustua vanhempaansa kuin elää muiden luomien mielikuvien varassa. (Staub 2001, Forsbergin ja Pösön 2004, 35 mukaan.)

Valvottu tapaaminen voidaan järjestää, kun tapaamiseen liittyy jokin riski lapsen ja vanhemman välillä. Tapaamisen aikana työntekijä on jatkuvassa näkö- ja kuuloyhteydessä tapaajiin. (Kalavainen 2004, 21.) Tapaamispaikka Tirlittanissa ohjaajat toimivat pareittain niin, että toinen on välittömästi saatavilla. Valvottu tapaaminen kestää korkeintaan kolme tuntia, sillä ne vaativat usein paljon voimavaroja sekä lapselta että tapaajalta. (Huhtanen 2011, 14.)

4.2 Tuettu tapaaminen

Tuettu tapaaminen voidaan järjestää, kun vanhemmuuteen nimen mukaisesti tarvitaan tukea, huolto- ja tapaamisselvitykset ovat kesken tai kun vanhempien välillä on luottamuspula. Työntekijän ei tarvitse tapaamisen aikana olla samassa tilassa, mutta hän on saatavilla tarvittaessa. Valvonta ei ole yhtä intensiivistä, kuin valvotussa tapaamisessa. (Kalavainen 2004, 21.)

Tapaamispaikka Tirlittanissa tuetussa tapaamisessa ohjaajat toimivat pareittain ja ovat fyysisesti viereisessä huoneessa tapaajan ja lapsen saatavilla. Ohjaaja huolehtii tapaamisen aloituksesta ja lopetuksesta sekä seuraa lapsen ja tapaajan tilannetta koko tapaamisen ajan. Tuetun tapaamisen kesto on yksilöllinen. (Huhtanen 2011, 14.)

4.3 Valvottu vaihto ja tilananto

Valvotun vaihdon tavoitteena on, että lapsi voi turvallisesti siirtyä toisen vanhemman luota toiselle. Vanhempien välillä voi olla lähestymiskielto tai riitaiset välit vaikuttavat liikaa vuorovaikutukseen, jolloin työntekijä on apuna rauhoittamassa tilannetta. (Kalavainen 2004, 22.) Valvotussa vaihdossa työntekijä ottaa lapsen vastaan ja luovuttaa hänet sovitusti. Tapaamispaikka Tirlittanissa vaih-

dot suoritetaan aina niin, etteivät vanhemmat tapaa toisiaan. Tilananto tarkoittaa sitä, että tapaamiset tapahtuvat ilman henkilökunnan läsnäoloa - tapaajille annetaan käyttöön vain tilat. Ilman henkilökuntaa järjestettävät tapaamiset voivat olla pidempikestoisia kuin valvotut tai tuetut tapaamiset. Tapaamispaikka Tirlittanin tiloissa on myös mahdollista yöpyä.

5 Näkökulmia tuetuista ja valvotuista tapaamisista

Valvottuihin ja tuettuihin tapaamisiin liittyy monenlaisia mielipiteitä ja tunteita. Syyt tapaamisiin ovat aina perhekohtaisia, vaikka joitain yleisimpiä syitä voidaan nostaa esille. Valmiita toimintamalleja ja parasta mahdollista tapaa tehdä tapaamispaikkatyötä on vaikeaa määritellä, sillä jokainen perhe, vanhempi ja lapsi on aina yksilöllinen.

5.1 Syyt valvottuihin ja tuettuihin tapaamisiin

Perhesuhteiden muutos, josta on seurannut vanhempien tai lapsen ja vanhemman välinen ero, on aina valvottujen tai tuettujen tapaamisten taustalla. Lapsen ero vanhemman rakkaudesta, läheisyydestä, huomiosta ja huolenpidosta on ollut tiedostettu riski lapsen kehitykselle jo 1950-luvulta asti. Perhesuhteiden muutokset ja niihin liittyvät vanhemman menetykset ovat lapsen hyvinvoinnille vakavia uhkia. Yleisesti pidetään hyvänä, että lapsi tietää ja tuntee taustansa ja alkuperänsä eli biologiset vanhempansa. Vanhemmuus nähdään jopa lapsen identiteetin kasvualustana ja ihmisoikeutena. Näistä syistä lapsella on oikeus vanhempaan, jonka luona hän ei asu. (Smart 2003, Forsbergin ja Pösön 2004, 33-35 mukaan.) Vaikka lainsäädännön avulla halutaan tukea lapsen ja vanhemman suhteen säilyttämistä, lainsäädännöstä ja sen ohjekirjallisuudesta löytyy vain vähän viitteitä monipuolisemman erokokemusajattelun puolesta. Esimerkiksi mahdollisuudesta, että vanhemmuuden jatkuminen eron jälkeen ei olisi toivottavaa, puhutaan vähän. (Forsberg & Pösö 2004, 35.)

Suomessa valvottuja tapaamisia lapsen ja vanhemman välillä käytetään lähinnä silloin, kun tapaamisiin liittyy riskejä lapsen psyykkisen ja fyysisen turvallisuuden takaamisesta, mutta samalla halutaan ylläpitää eronneiden ja huostaan otettujen lasten vanhemmuussuhteita. Riskejä voivat olla esimerkiksi vanhem-

man vakava mielenterveyshäiriö, alkoholi- tai huumeongelma tai hänet on tuomittu lapseen kohdistuvasta väkivallasta tai seksuaalisesta hyväksikäytöstä. Tapaamisten aloittaminen on usein molemmille osapuolille raskasta, joten ainakin alkuun valvotut tapaamiset voivat olla parempi vaihtoehto. (Auvinen & Kaivosoja 2003, 27.) Epäilyllä mahdollisesta uhkasta voi esittää toinen vanhemmista, muu perheenjäsen, sukulainen tai joku perheen kanssa tekemisissä ollut työntekijä. Lähivanhempi voi vaatia valvottuja tapaamisia vaikuttaakseen huoltajuuteen, jos oikeudenkäynti on kesken tai joskus vain kostaakseen. (Kaivosoja 2004, 81.)

Tuomioistuin määrää tapaamiset valvotuiksi, jos siihen on riittävät perusteet. Sosiaalilautakunta ja sijaishuoltoyksikön johtaja voivat rajoittaa vanhemman ja huostaan otetun lapsen yhteydenpitoa oikeuden ohella. Tapaamiset on perusteltua järjestää valvottuina, jos vanhempi esimerkiksi vankilatuomion jälkeen haluaa vahvistaa tai laajentaa tapaamisoikeuttaan tai jostakin muusta syystä lapsen ja vanhemman välinen tapaamisoikeus on ollut pitkään toteutumatta. (Auvinen & Kaivosoja 2003, 27.) Ajalla on suuri merkitys valvottujen tapaamisten arvioinnissa. Vanhemmuussuhde muuttuu ajan myötä ja sen kehittäminen jatkuu läpi elämän. Valvotuilla tapaamisilla voidaan ehkäistä pitkiä taukoja lapsen ja vanhemman suhteen luomisessa. (Forsberg & Pösö 2004, 51.)

Valvottujen tapaamisten järjestämisen taustalla voi olla myös riski lapsikaappauksesta. On myös tilanteita, jolloin lapsen hyvinvoinnin takia tapaamisia ei voida järjestää ollenkaan. (Auvinen & Kaivosoja 2003, 27.)

5.2 Lapsen etu tapaamisissa

Lapsen etu on ollut 1900-luvun alusta laajasti lapsen asemaa luonnehtiva periaate monella eri osa-alueella. Käsite on helppo ymmärtää yleisellä tasolla. (Sandin & Hallden 2003, Forsbergin ja Pösön 2004, 50 mukaan.) Mitä konkreettisemmalle tasolle mennään, sitä haastavampi lapsen etu -käsitettä on määritellä ja toteuttaa käytännössä. Valvotut tapaamiset sisältävät lapsen edun kannalta monia ristiriitaisia piirteitä. Vanhempien ja työntekijöiden tulkinta lapsen edusta voi olla hyvin toisenlainen kuin lapsi itse sillä hetkellä ajattelee. Aikuiset voivat hyvin ohittaa lapsen pelot ja hämmennyksen ohimenevänä vaiheena ja toi-

vovat valvottujen tapaamisten auttavan turvallisen lapsi-vanhempi -suhteen luomisessa. Vaikka tapaaminen on lapsen oikeus, määrittelevät vanhemmat usein sen sisällön ja rajat omien tulkintojensa mukaan. (Forsberg & Pösö 2004, 50-51.)

Lapsen edusta huolehtiminen on ensisijaisesti vanhempien tehtävä. Joissain tilanteissa vanhempien kyky asettua lapsen asemaan on vajavainen, jolloin työntekijän on asetuttava lapsen puolelle ja edistettävä lapsen edun toteutumista. Tapaamiset ovat lapselle usein jännittäviä ja voimavaroja vieviä kokemuksia, jolloin tapaamisten jälkeinen levoton tai muutoin lapselle epätyypillinen käytös saattaa näyttäytyä lähivanhemmalle tapaamisten mahdottomuutena. Yleensä kyseessä on kuitenkin lapsen normaali reaktio epätavalliseen tilanteeseen. Tilanne rauhoittuu useimmiten lasta seuraamalla ja tilannetta arvioimalla. (Kala-vainen 2004, 30.)

5.3 Tapaamisten hyvät ja huonot puolet

Tapaamiset ovat samalla mielekäs ja mieletön tapahtuma. Vanhemman ja lapsen tapaamisen säätely voi tuntua yksityiselämään puuttumiselta, ja on vaikea määrittää tapaamiselle "normaaleja" raameja. Lapsi kuitenkin kaipaa yhteyttä vanhempiinsa, ja yhteyden katkeaminen voi olla lapselle suuri menetys. (Kaivosoja 2004, 79.)

Yhteiskunta ei pysty määrittelemään, millainen on hyvä lapsi-vanhempi -suhde tai millaista on hyvä vanhemmuus yksittäisen lapsen kohdalla. Valvotut ja tuetut tapaamiset ovat tilanteina luonnottomia, eivätkä tapaajat pysty välttämättä rentoutumaan täysin ulkopuolisen aikuisen läsnä ollessa. Tieto tarkkailusta ja auktoriteetin läsnäolosta vievät spontaaniutta pois. Tapaamispaikoissa voi olla erilaisia sääntöjä, jotka rajoittavat tekemistä. Tilat itsessään voivat myös rajoittaa tapaamista. Pahimmillaan vaivautunut lapsi tapaa vaivautuneen vanhemman vaivautuneen ohjaajan silmien alla. Tilanteesta voi toki saada irti komiikkaa, jonka voi kääntää vahvuudeksi: ensimmäiseksi yhteiseksi hyväksi kokemukseksi. (Kaivosoja 2004, 82-83.)

Lapsi ja vanhempi kokevat eron hyvin eri tavoin. Lapsi voi tuntea suurta huolta ja ikävää pois muuttavaa vanhempaa kohtaan, kun taas lähivanhempaa ei vält-

tämättä kiinnosta lainkaan, mitä entiselle kumppanille kuuluu. Tapaamisten avulla lapsi voi käydä läpi näitä tunteitaan paremmin kuin ilman tapaamisia. Vanhemman ja lapsen ero prosessit etenevät eri tahdissa, joten lähivanhempi ei välttämättä pysty auttamaan lasta parhaalla mahdollisella tavalla käymään tunteita läpi. Tapaamisten merkitys muuttuu ajan myötä. Myöhemmin tapaamisten tarkoitus on vanhempi-lapsi -suhteen ylläpitämistä ja lapsen oppimista omista juuristaan. (Kaivosoja 2004, 80.)

Lapsi voi tuntea valvotut tai tuetut tapaamiset paljon turvallisemmiksi, kuin jos tapaisi vanhemman kanssa kahden kesken. Lapsen ei esimerkiksi tarvitse pelätä, että hänen täytyisi kertoa lähivanhemmastaan tai hänen elämästään yksityiskohtia. Myös vanhempaa valvottu tapaaminen voi helpottaa. Vanhempi voi saada ulkopuolisen aikuisen tukea ja arviota, miten vanhempi pärjää lapsen kanssa. Syytökset väkivallasta ja hyväksikäytöstä voivat vaikeuttaa normaalin läheisyyden antamista lapselle, joten toisen aikuisen läsnäolo voi auttaa. (Kaivosoja 2004, 81.)

Mitä pienempi lapsi on, sitä tärkeämpää hänen on saada tavata etävanhempaansa. Pienen lapsen on vaikea pitää mielikuvien avulla tunnesidettä vanhempaan yllä, joten tapaamisia tarvitaan tiheämmin kuin vanhemman lapsen kohdalla. Mikäli lapsi ei tapaa etävanhempaansa vuosiin, ei menetettyä aikaa ja suhdetta voida enää myöhemmin korvata. Toisaalta pieni lapsi ei välttämättä osaa kertoa, haluaako tavata vanhempaansa ja tuntee ko lapsi oloaan turvallisiksi. (Kaivosoja 2004, 84-85.)

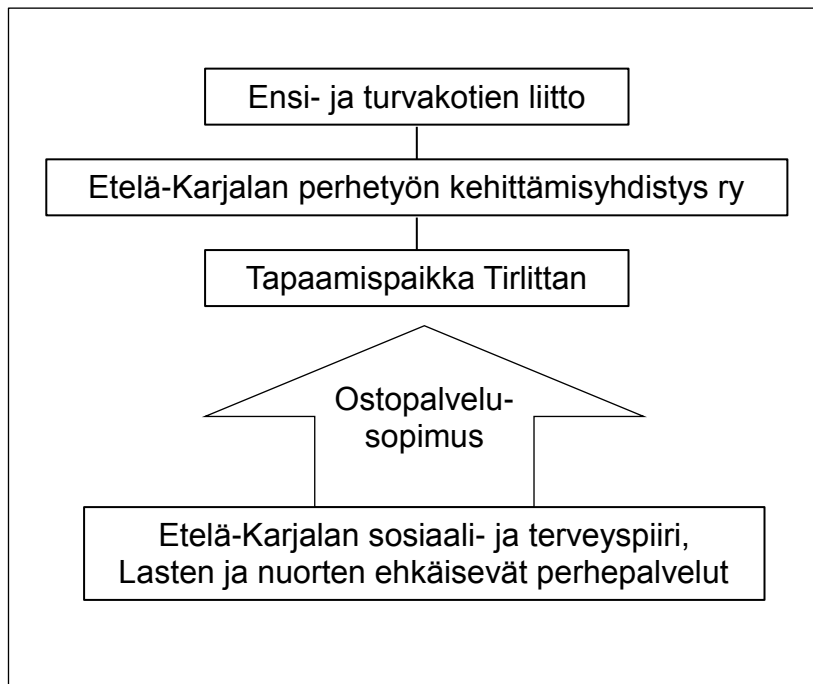
Tapaamisten haittojen arviointi on erittäin hankalaa. Eron kokeneilla lapsilla voi olla erilaisia traumoja, jotka voivat nousta pintaan heidän tavatessaan etävanhempaa. Lapsen mahdollinen oireilu ei välttämättä siis johdu tapaamisista itseltään, vaan niiden aiheuttamista muistoista. Lapselle voi olla raskasta nähdä huonokuntoista vanhempaansa, kuulla vanhempiansa erosta tai lähivanhemman huonoista puolista etävanhemmalta. (Kaivosoja 2004, 83-84.)

6 Tapaamispaikka Tirlittan

Tapaamispaikka Tirlittan on yksi Etelä-Karjalan perhetyön kehittämissyhdystys ry:n toimintamuodoista. Yhdistys järjestää tapaamispaikkatoiminnan lisäksi muun muassa Alvari-perhetyötä, Jussi-työtä, vertaisryhmätoimintaa sekä vapaaehtoistyötä. Etelä-Karjalan perhetyön kehittämissyhdystys ry on yksi Ensi- ja turvakotien liiton 29 jäsenyhdistyksestä. Ensi- ja turvakotien liitto on valtakunnallinen lastensuojelujärjestö, joka auttaa vaikeissa ja turvattomissa oloissa eläviä lapsia ja perheitä sekä ehkäisee perheväkivaltaa. Jäsenyhdistykset ylläpitävät muun muassa ensikoteja sekä turvakoteja. Osa yhdistyksistä keskittyy avopalveluihin. Liiton ylläpitämä Neuvokeskus tuottaa palveluita erotilanteissa oleville lapsiperheille. (Ensi- ja turvakotien liitto 2012.)

Tapaamispaikkatoimintaa on järjestetty Lappeenrannassa vuodesta 2002 alkaen. Aluksi se oli Lappeenrannan kaupungin lastensuojelun perhetyötä, mutta siirtyi Etelä-Karjalan perhetyön kehittämissyhdystykselle vuonna 2007 (Huhtanen 2011). Vuonna 2010 tapaamispaikkatoiminnan ostopalvelusopimus siirtyi lastensuojelusta perheasioiden yksikön alaisuuteen. Perheasioiden yksikkö kuuluu Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden (Eksote) lasten ja nuorten ehkäiseviin perhepalveluihin.

Tapaamispaikka Tirlittanin toimintaa organisoii tapaamispaikkavastaava Hanna Huhtanen. Etelä-Karjalan perhetyön kehittämissyhdystyksen sekä Eksoten lastensuojelun perhetyöntekijät työskentelevät oman työnsä lisäksi tapaamispaikkavastaavan työparina. Tapaamispaikkavastaava on koulutukseltaan sosionomi (AMK). Myös muut tapaamispaikkatyötä tekevät ovat sosiaali- ja terveydenhuollonalan ammattilaisia. Tapaamispaikka Tirlittanissa on myös vuosittain useita sosionomi (AMK) opiskelijoita työharjoittelussa. Kuviossa 1 on esitetty Tapaamispaikka Tirlittanin organisaatiokaavio.

Kuvio 1. Tapaamispaikka Tirlittanin organisaatiokaavio

Tapaamispaikka Tirlittanin asiakkaaksi voi tulla lastenvalvojan tai (käräjä)oikeuden päätöksen kautta. Lastenvalvoja tai asianajaja ottaa yhteyttä Tapaamispaikka Tirlittaniin ja ohjaa myös vanhempia ottamaan yhteyttä tapaamispaikkaan. Yhteydenoton jälkeen asiakasperheestä täytetään esitietolomake. Tämän jälkeen lastenvalvoja, asiakasperheen vanhemmat sekä tapaamispaikkavastaava kokoontuvat tapaamissopimuspalaveriin. Jos tapaamiset päätetään aloittaa Tapaamispaikka Tirlittanissa, tulevat lähivanhempi ja lapsi tutustumaan yhdessä Tapaamispaikka Tirlittaniin. Yleensä myös tapaajavanhempi käy tutustumassa tapaamispaikkaan ennen tapaamisten alkamista. Tapaamisia arvioidaan ja tietyn ajan kuluttua pidetään väliarviointi, jossa päätetään sopimuksen jatkamisesta tai päättymisestä. Kaikki tapaamiset ovat määräaikaisia. (Huhtanen 2012.)

Tällä hetkellä Tapaamispaikka Tirlittanin järjestämät valvotut ja tuetut tapaamiset sekä valvotut vaihdot toteutetaan Lappeenrannan Lauritsalassa, osoitteessa Karjalantie 22. Samat tilat toimivat myös yhdistyksen pääpaikkana. Tiloissa on kaksi tapaamishuonetta, joten tapaamisia voi olla kaksi samanaikaisesti. Lauritsalan tiloissa on keittiö, joka on työntekijöiden käytössä päivisin ja asiakkaiden käytössä iltoisin ja viikonloppuisin. Yhdistyksellä on myös Lappeenrannan

Sammonlahdessa (Panssarikatu 2 A 1) kerrostaloasunto, jossa voi tavata ilman työntekijää. Tällöin tapaamismuoto on tilananto. Sammonlahden tiloissa on mahdollista yöpyä, jolloin asiakas maksaa pienen kulukorvauksen.

Vuonna 2011 36 eri perhettä käytti tapaamispaikka Tirlittanin palveluita. Tapaa-javanhempia oli yhteensä 33 (äitejä 12 ja isiä 21) ja lapsia yhteensä 41 (tyttöjä 20 ja poikia 21). Sijaishuollossa oli 14 lasta. Varattuja tapaamisia oli vuonna 2011 yhteensä 219. Näistä toteutui tuettuina tapaamisina 137, valvottuina tapaamisina 23 ja valvottuina vaihtoina 7 tapaamista. (Huhtanen 2012.)

7 Aikaisemmat tutkimukset

Valvottuja tapaamisia on tutkittu varsin vähän vielä. Aris (2002) kollegoineen tutki Englannissa väkivaltataustaisesta perheestä tulleiden lasten valvottuja ja tuettuja tapaamisia. Suurin osa lapsista koki tapaamiset positiivisena, mutta osasta tapaamiset tuntuivat turvattomilta. Tutkimuksessa nostettiin esiin huoli, miten selvittää lapsen näkemys tilanteesta, jos lapsi ei halua jatkaa tapaamisia. (Forsberg & Pösö 2004, 37.)

Sveitsiläiset Lehman ja Wittlin havaitsivat tutkimuksessaan vuonna 2000, että onnistuneet tapaamiset vakauttivat perhesuhteita, mutta eivät poistaneet vanhempien välistä vihamielisyyttä. Myös sveitsiläinen Gassmann vuonna 2000 selvitti, että vanhempien välinen konflikti oli suurimpana esteenä lapsen ja etävanhemman tapaamisten onnistumiselle. (Staub 2001, Forsbergin ja Pösön 2004, 37 mukaan.)

Ulkomailla tehdyt tutkimukset antavat ristiriitaista tietoa siitä, onko etävanhemman ja lapsen välisen suhteen elvyttäminen tai ylläpito erityisten tapaamiskäytäntöjen avulla hyväksi lapselle (Forsberg & Pösö 2004, 37-38). Tapaamispaikkatoimintaa on tutkittu Suomessa lähinnä työntekijöiden näkökulmasta. On kuitenkin hyvin tärkeää saada asiakkaiden eli vanhempien ja lasten kokemukset ja näkemykset esille.

Kun sinä lapsi saat olla oma itsesi, tuntuu, että menee hyvin. Työntekijöiden ajatuksia lapsen edun toteutumisesta valvotuissa tapaamisissa on Kirsi Lanki-

sen opinnäytetyö vuodelta 2008 Laurea-ammattikorkeakoulusta. Työssä selvitettiin, mitkä seikat edistävät ja mitkä estävät lapsen edun toteutumista Ensi- ja turvakotien liiton tapaamispaikan valvotuissa tapaamisissa. Työn tarkoituksena oli myös tuoda lapsi näkyväksi valvotussa tapaamisessa ja saada työntekijät pysähtymään sen ajatuksen äärelle, että lapsi on valvotun tapaamisen ensisijainen asiakas.

7.1 Ensi- ja turvakotien liiton selvityksiä

Ensi- ja turvakotien liitto toteutti liiton tapaamispaikkojen työntekijöiden ryhmähaastatteluja syksyllä 2003. Haastateltavia oli yhteensä 17, jotka jaettiin neljään ryhmään. Haastattelujen tavoitteena oli selvittää lasten asemaa ja etua valvotuissa tapaamisissa. Pääosin työntekijöiden mielestä tapaamiset sujuivat lapsen osalta hyvin, ja tapaamisia keskeytettiin lapsen takia huomattavan vähän. Väitteet saavat tukea samana vuonna keväällä kootusta kyselystä. (Forsberg & Pösö 2004, 38-40.)

Laajemman kyselyn tiedot kerättiin työntekijöiltä kaikista jäsenyhdistysten järjestämistä tapaamisista kolmen kuukauden ajalta (helmi-, maaliskuu, huhtikuu 2003). Tapaamisia oli yhteensä 701 ja perheitä 187. Näissä tapaamisissa isiä oli tapaaajina 63 %, äitejä 28 % ja molemmat vanhemmat yhdessä 9 % tapaamisista. Suurin osa tavattavista lapsista oli joko 7-12-vuotiaita (37 %) tai 4-6-vuotiaita (34 %). Myös pieniä 0-3-vuotiaita lapsia oli paljon (22 %). Lasten kasvaessa yli 12-vuotiaiksi tapaamiset eivät yleensä olleet enää valvottuja tai ne loppuivat kokonaan. Noin joka kolmas lapsista oli sijaishuollossa. Suurin osa tapaamisista kesti tunnista neljään tuntiin. (Kalavainen 2004, 16; Forsberg & Pösö 2004, 39.)

Suurimmiksi syiksi valvottujen tapaamisten käyttöön nousivat vanhemman päihdeongelmat, huoli lähivanhempaan kohdistuvasta väkivallasta sekä vanhemman mielenterveysongelmat. Seksuaalisen hyväksikäytön epäily, kaappausuhka, väkivalta tai se, että lapsi ja tapaaaja vasta tutustuivat toisiinsa, olivat myös syinä valvottuihin tapaamisiin. Joissain tapauksissa tapaamisissa oli mukana myös muita ihmisiä, mutta yleensä lapset tapasivat vain tapaaajavanhempansa. Joka viides tapaaminen peruuntui tai keskeytyi, joko lapsen, tapaaajan tai valvojan päätöksestä. (Kalavainen 2004, 16; Forsberg & Pösö 2004, 39.)

7.2 Tapaamispaikkaprojekti

Tapaamispaikkaprojekti on syyskuussa 2002 käynnistynyt laaja tapaamispaikkatoiminnan kehittämisprojekti, johon osallistui 19 työntekijää 16 yhdistyksestä eri puolilta Suomea. Projekti kattoi kaikki Suomen tapaamispaikkatoimintaa tarjoavat yhdistykset kahta lukuun ottamatta. Projektin tavoitteena oli toiminnan sisältöjen ja käytäntöjen tutkiminen ja kehittäminen, tapaamispaikkakoordinaattorien verkoston rakentaminen, henkilöstön kouluttaminen, laatukriteereiden luominen, tapaamispaikkatoiminnan edistäminen sekä tapaamispaikkaverkoston laajentaminen. (Kalavainen 2004, 18.)

Projektin aikana tapaamispaikkatoiminnan perustehtävä kiteytettiin seuraavasti: tapaamispaikkatoiminta on ammatillinen tai ammatillisesti ohjattu palvelu, joka mahdollistaa lapsen ja hänestä erossa asuvan vanhemman turvallisen tapaamisen. Tapaamistilannetta tarkastellaan erityisesti lapsen näkökulmasta ja tapaamiset järjestetään yhdessä perheen ja yhteistyöverkoston kanssa. Tapaamispaikan palveluita ovat valvotut tapaamiset, tuetut tapaamiset sekä valvotut vaihdot. Kaikissa työmuodoissa on mukana työntekijä huolehtimassa lapsen edun toteutumisesta. (Kalavainen 2004, 21.)

Projektin aikana syntyi myös tapaamispaikan perehdytyskansio, joka sisältää muun muassa tietoa vanhemmuuden tukemisesta valvotuissa tapaamisissa ja taustatietoa laatukriteereille. Valvojalta vaaditaan tapaamistilanteissa paljon, koska hänen on samanaikaisesti sekä valvottava että tuettava vanhemmuutta, sitä kuitenkin vanhemmalta viemättä. (Kalavainen 2004, 22.)

Projektin aikana tapaamispaikkatoiminnalle kehitettiin työtä ohjaavat käytännönläheiset laatukriteerit, joiden ensisijainen tehtävä on nostaa lapsen näkökulma esiin ja määrittää selkeä tapa tehdä työ hyvin. Laatukriteerit jaetaan toiminnan perusteisiin (5kpl) sekä itse tapaamispaikkatoimintaan (11kpl) liittyviin kriteereihin. Toiminnan perusteisiin liittyvien kriteereiden tulee olla kunnossa ennen tapaamisten alkamista ja tapaamispaikkatoimintaan liittyvät kriteerit määrittelevät kuinka tapaamiset tulee hoitaa hyvin ja ammattitaitoisesti. (Kalavainen 2004, 23-28.)

8 Selvityksen tavoitteet ja selvitystehtävät

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää asiakkaiden mielipiteitä ja kokemuksia Tapaamispaikka Tirlittanin järjestämistä tuetuista ja valvotuista tapaamisista. Opinnäytetyössä halutaan myös saada tietoa siitä, miten tapaamiset ovat sujuneet tapaamispaikkajakson jälkeen, eli voidaanko tapaamispaikan toiminnasta ajatella olleen niin sanottua todellista hyötyä. Kyselylomakkeessa asiakkaille tarjotaan myös tilaisuus kertoa kehittämissuhteita tapaamispaikkatoiminnan järjestäjille.

Tapaamispaikkatoimintaa ja tapaamisia ei ole aikaisemmin tutkittu asiakkaiden näkökulmasta Tapaamispaikka Tirlittanissa eikä muuallakaan Suomessa. Opinnäytetyöstä ollaan kiinnostuneita myös muissa yhdistyksissä sekä Ensi- ja turvakotien liitossa.

Opinnäytetyön selvityskysymykset ovat seuraavat:

1. Millaisia kokemuksia asiakkailla on Tapaamispaikka Tirlittanin järjestämistä lapsen ja etävanhemman välisistä tapaamisista?
2. Kuinka lapsen ja etävanhemman tapaamiset ovat sujuneet/järjestetty tapaamisjakson päättymisen jälkeen?
3. Miten Tapaamispaikka Tirlittanin toimintaa voidaan kehittää asiakkaan näkökulmasta?

9 Selvityksen toteutus

Tämä opinnäytetyö on survey-tutkimus, jossa pyritään kuvaamaan Tapaamispaikka Tirlittanin asiakkaiden kokemuksia ja mielipiteitä sen järjestämistä lapsen ja tapaajavanhemman tapaamisista. Opinnäytetyön materiaalin keräsimme itse laatimallamme strukturoidulla Webropol-internetkyselyllä. Alkuperäisen suunnitelman mukaan ajattelimme toteuttaa selvityksen haastattelemalla muutamia asiakkaita, mutta päädyimme lopulta strukturoituun kyselyyn, suuremman kattavuuden sekä esimerkiksi ajankäytön hallinnan vuoksi. Sekä kyselylomake että haastattelu ovat hyviä tutkimusmetodeja silloin, kun halutaan selvittää ihmisten

tuntemuksia, ajatuksia, kokemuksia ja uskomuksia (Hirsjärvi ym. 2008, 180). ”Vanhempien kokemuksia Tapaamispaikka Tirlittanin toiminnasta”-kyselylomakkeessa asiakkaita pyydettiin myös kertomaan mahdollisia kehittämissuhteita Tapaamispaikka Tirlittanille. Asiakasperheitä on useita kymmeniä ja saatekirje lähetettiin erikseen lähi- ja tapaajavanhemmille sekä mahdollisille sijaisvanhemmille.

9.1 Selvityksen kohderyhmä ja aineiston keruu

Selvityksen kohderyhmään kuuluu jokainen Tapaamispaikka Tirlittanin entinen sekä selvityksen tekoajankohtana nykyinen asiakas. Kohderyhmään kuuluvat tapaamispaikassa tavattavan lapsen lähi-, etä- sekä mahdolliset sijaisvanhemmat. Selvityksen kohderyhmän, jolle saatekirjeet lähetettiin, asiakkuudet ovat alkaneet Tapaamispaikka Tirlittanissa huhtikuun 2007 ja elokuun 2012 välillä.

Selvityksen aineisto kerättiin itse laaditulla strukturoidulla Webropol-kyselyllä. Saatekirjeitä, jotka sisälsivät tietoa opinnäytetyöstämme ja asiakaskyselystä sekä kyselyn Internet-vastausosoitteen, lähetettiin postissa yhteensä 106 (Liite 1). Saatekirje lähetettiin kaikille Tapaamispaikka Tirlittanin entisille sekä nykyisille asiakkaille, niin lähi-, etä- kuin sijaisvanhemmille. Tapaamispaikkavastaava Hanna Huhtanen keräsi osoitetiedot Sosiaalieficasta ja lähetti saatekirjeet asiakkaille.

Vastausajan umpeuduttua olimme saaneet vain 13 vastausta Webropol-ohjelmaan, joten päätimme lähettää asiakkaille saatekirjeet uudelleen suuremman vastausprosentin saavuttamiseksi. Saatekirjeen alkuun lisättiin virke ”Jatkoin kyselyn vastaamisaikaa, Sinun vastauksesi on meille erittäin tärkeä!” sekä uusi kyselyn päättymispäivä, muuten saatekirje oli sama kuin ensimmäisellä kerralla. Toisella kerralla saatekirjeitä lähetettiin 101. Tämän jälkeen saimme 9 vastausta lisää. Yhteensä saimme 22 vastausta.

9.2 Aineiston analyysi

”Vanhempien kokemuksia Tapaamispaikka Tirlittanin toiminnasta”-kysely koostui kuudesta eri osa-alueesta, jotka olivat taustatiedot, tapaamispaikka, tapaamisten rakenne, tapaamisten tunnelma ja sisältö, lapsi/lapset sekä tapaamis-

jakson päätyminen. Taustatiedot osiossa selvitettiin muun muassa, oliko vastaaja tavattavan lapsen lähi-, tapaaja- vai sijaisvanhempi. Tapaamispaikkaa ja tapaamisjaksoa käsiteltiin tapaamispaikan tiloja ja ohjaajia koskevilla kysymyksillä sekä tapaamisjakson rakenteen, tunnelman sekä sisällön kautta. Kyselyssä selvitettiin myös tavattavan lapsen ja tapaajavanhemman välistä suhdetta tapaamisjakson aikana. Kyselyn lopussa keskityttiin tapaamisjakson päättymiseen sekä vanhempien kokemuksiin ja mielipiteisiin tapaamisjaksosta yleensä. Kyselyssä oli yhteensä 34 kysymystä. Kysymykset olivat monivalinta-, asteikko sekä avoimia kysymyksiä.

Selvityksemme tutkimusote on sekä kvalitatiivinen eli laadullinen että kvantitatiivinen eli määrällinen. Näitä tutkimuksen lähestymistapoja ei voida Hirsjärven ym. (2008) mukaan tarkasti erottaa, vaan ne täydentävät toisiaan. Määrällistä tutkimusta käytetään melko paljon sosiaali- ja yhteiskuntatieteissä. Määrällisessä tutkimuksessa keskeistä on muun muassa aikaisemmat teoriat ja johtopäätökset, käsitteiden määrittely ja aineiston keruu niin, että se voidaan mitata määrällisesti. Myös tutkittavien henkilöiden otanta jostain perusjoukosta ja aineiston tilastollinen käsittely on keskeistä. (Hirsjärvi ym. 2008, 132, 135-136.)

Laadullisessa tutkimuksessa tavoitteena on saada mahdollisimman kokonaisvaltainen näkemys tutkittavasta asiasta tai ilmiöstä. Lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen. Laadullisen tutkimuksen piirteitä ovat lisäksi muun muassa tutkimuksen toteuttamisen joustavuus ja suunnitelman muotoutuminen tutkimuksen edetessä. Kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti sekä suositaan ihmisiä tiedonkeruun lähteenä esimerkiksi havainnoimalla ja haastattelemalla. Laadullisessa tutkimuksessa käytetään induktiivista analyysia, jonka lähtökohtana on aineiston monitahoinen tarkastelu, ei aiemman teorian testaaminen. Lisäksi eri tapauksia käsitellään aina ainutlaatuisina ja aineistoa tulkitaan niiden mukaisesti. (Hirsjärvi ym. 2008, 157, 160.)

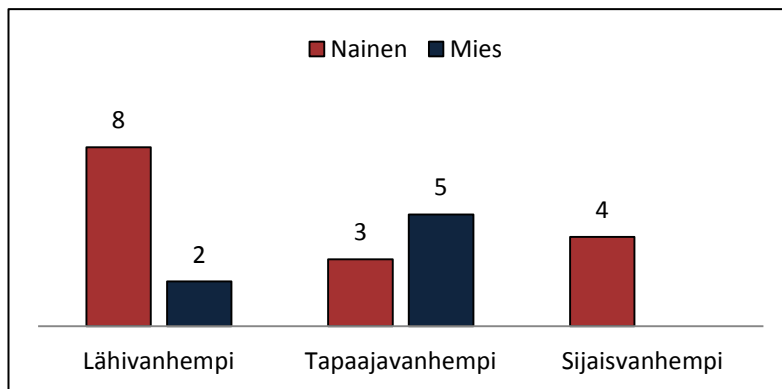
Tässä opinnäytetyössä näkyvät sekä kvalitatiivinen että kvantitatiivinen lähestymistapa. Kyselylomakkeen tulokset analysoitiin sekä laadullisin että määrällisin menetelmin. Monivalinta- ja asteikkokysymyksistä rakennettiin Webropol-ohjelmaan saatujen vastausten mukaan erilaisia kuvioita Excelillä ja avointen kysymysten vastauksia luokiteltiin laadullisesti erilaisiksi ryhmiksi.

10 Selvityksen tulokset

Webropol-kyselyn tulokset on avattu kyselyssä olleiden aihealueiden mukaan. Aihealueita ovat taustatiedot, tapaamispaikka, tapaamisten rakenne, tapaamisten tunnelma, lapsi tai lapset sekä tapaamisjakson päätyminen

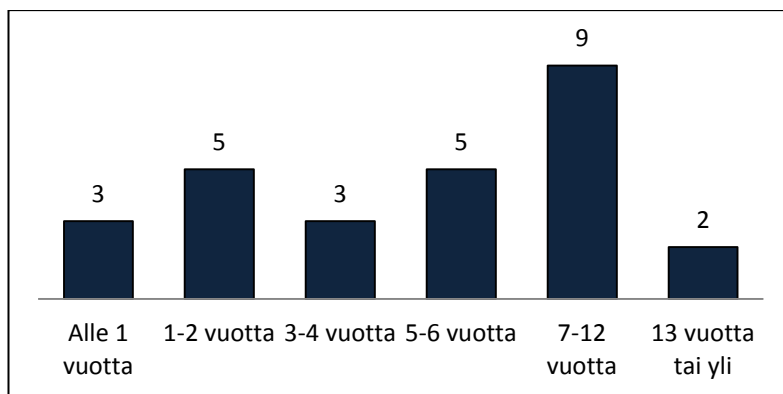
10.1 Taustatiedot

Kyselyn alussa oli vastaajan taustatietoja koskevia kysymyksiä. Vastaukset jakautuivat vastaajien sukupuolen ja vanhemmuustyypin mukaan kuvion 2 osoittamalla tavalla.

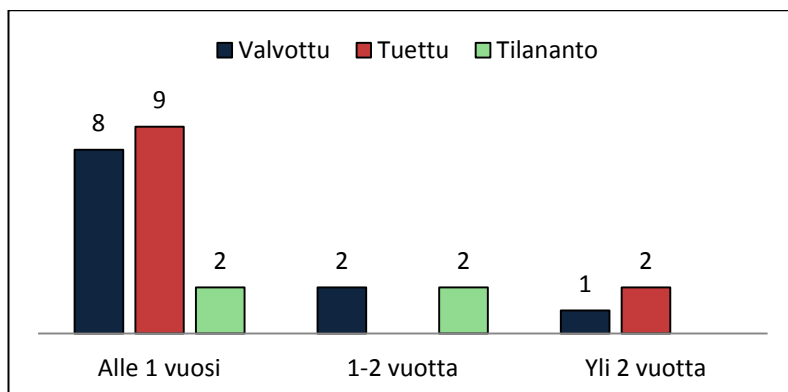
Kuvio 2. Vastausjakauma sukupuolen ja vanhemmuustyypin mukaan

Vastaajista 15 oli naisia (68 %) ja 7 miehiä (32 %). Lähivanhempia oli kaikista vastaajista yhteensä kymmenen (46 %), kahdeksan naista ja kaksi miestä. Tapaajavanhempia oli kaikista vastaajista yhteensä kahdeksan (36 %), kolme naista ja viisi miestä. Sijaisvanhempia oli kaikista vastaajista neljä (18 %), he olivat kaikki naisia. Tavattavien lasten iät tapaamisjakson alkaessa jakautuivat kuvion 3 mukaisesti.

Kuvio 3. Tavattavien lasten iät tapaamisjakson alkaessa

Suurin osa tavattavista lapsista oli iältään 7-12-vuotiaita (33 %). Seuraavaksi eniten tavattavissa lapsissa oli 5-6-vuotiaita sekä 1-2-vuotiaita (molempia 19 %), 3-4-vuotiaita ja alle 1-vuotiaita (molempia 11 %). Lisäksi tavattavissa lapsissa oli 13-vuotiaita tai vanhempia lapsia (7 %). Lukumäärät vastaavat myös Ensi- ja turvakotien liiton vuonna 2003 tekemää selvitystä (Kalavainen 2004, 16). Tapaamisjaksojen kestot ja tapaamismuodot on esitetty kuviossa 4.

Kuvio 4. Tapaamisjaksojen kestot ja tapaamismuodot

Suurimmalla osalla vastaajista tapaamisjakso oli kestänyt alle yhden vuoden. Alle yhden vuoden kestäneitä valvottuja tapaamisjaksoja oli kahdeksalla vastaajalla ja alle yhden vuoden kestäneitä tuettuja tapaamisjaksoja yhdeksällä vastaajalla. Kahdella vastaajalla oli ollut alle vuoden kestänyt tilanantopakso. Yhdestä kahteen vuoteen kestäneitä valvottuja tapaamisjaksoja ja tilanantopaksoja oli molempia kahdella vastaajalla. Yli kaksi vuotta kestäneitä valvottuja tapaamisjaksoja oli yhdellä vastaajalla ja yli kaksi vuotta kestäneitä tuettuja tapaamisjaksoja kahdella vastaajalla. Vastauksia on tässä kohdassa yhteensä enemmän

kuin kyselyyn vastanneiden kokonaismäärä 22, koska samalla vastaajalla on voinut olla useita erilaisia tapaamisjaksoja.

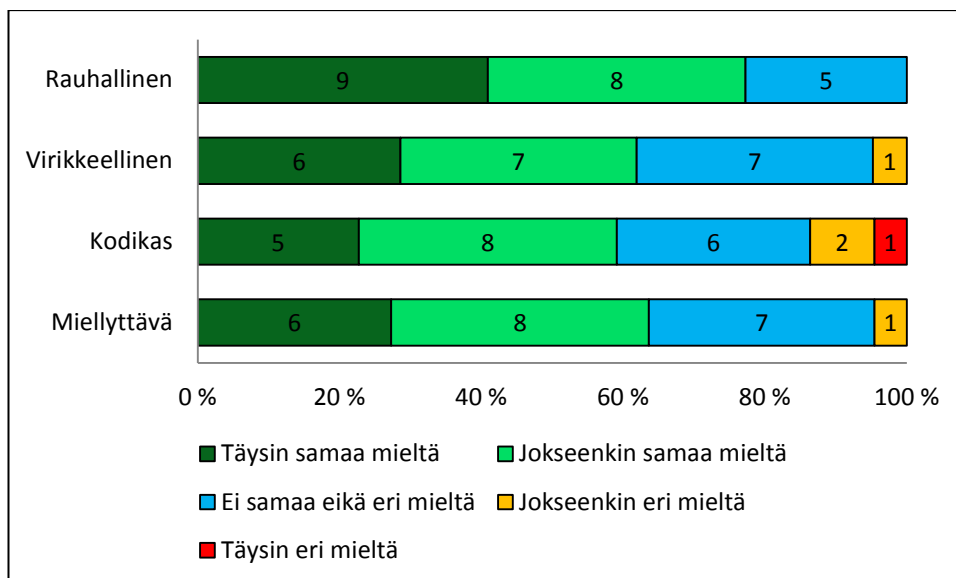
10.2 Tapaamispaikka

Kyselyn seuraava osa käsitteli itse Tapaamispaikka Tirlittania. 19 vastaajaa (86 %) oli halukas aloittamaan tapaamisjakson, 3 vastaajaa (14 %) ei. Halukkuutta aloittaa tapaamisjakso oli perusteltu muun muassa niin, että lapsi ja vanhempi saavat tai voivat tavata toisiaan ja tapaamispaikka vaikutti miellyttävältä.

Ennen tapaamisjakson alkua Tapaamispaikka Tirlittanissa kävi tutustumassa 19 vastaajaa (86 %), kolme vastaajaa (14 %) ei käynyt. Riittävästi tietoa Tapaamispaikka Tirlittanin toiminnasta koki saaneensa 11 vastaajaa (50 %), jonkin verran 10 vastaajaa (45 %) ja liian vähän yksi vastaaja (5 %).

Seuraavassa kysymyksessä vastaajia pyydettiin arvioimaan Tapaamispaikka Tirlittanin fyysisiä tiloja. Kysymys sisälsi neljä arvioitavaa kohtaa, jotka oli muotoiltu janoiksi. Janan toisessa päässä oli positiivinen vaihtoehto ja toisessa päässä negatiivinen vaihtoehto. Janojen ääripäät olivat rauhallinen-rauhaton, virikkeellinen-virikkeetön, kodikas-kolkko ja miellyttävä-epämiellyttävä.

Ääripäiden välillä oli vastausvaihtoehdot 1-5, numeron 1 ollessa täysin positiivinen, 2 jokseenkin positiivinen, 3 ei positiivinen eikä negatiivinen, 4 jokseenkin negatiivinen ja 5 täysin negatiivinen. Tulosten esittämisen selkeyden vuoksi tulokset on esitetty kuviossa 4 positiivisten vaihtoehtojen kautta (samoin kuvioissa 6, 10 ja 11). Erittelimme vastaukset ensin jokaisessa neljässä kohdassa vanhemmuustyyppien (lähi-, tapaaja-, sijaisvanhempi) mukaan, jotta näiden väliset mielipide-erot tulisivat näkyviksi. Koska mielipide-erot vanhemmuustyyppien välillä eivät olleet merkittäviä, tuloksia ei ole eritelty niiden mukaan (samoin kuvioissa 6, 10 ja 11). Tapaamispaikka Tirlittanin fyysisten tilojen arviointi on esitetty kuviossa 5. Yksi vastaajista ei vastannut vaihtoehtoon virikkeellinen-virikkeetön, muissa vaihtoehdoissa on 22 vastaajaa.

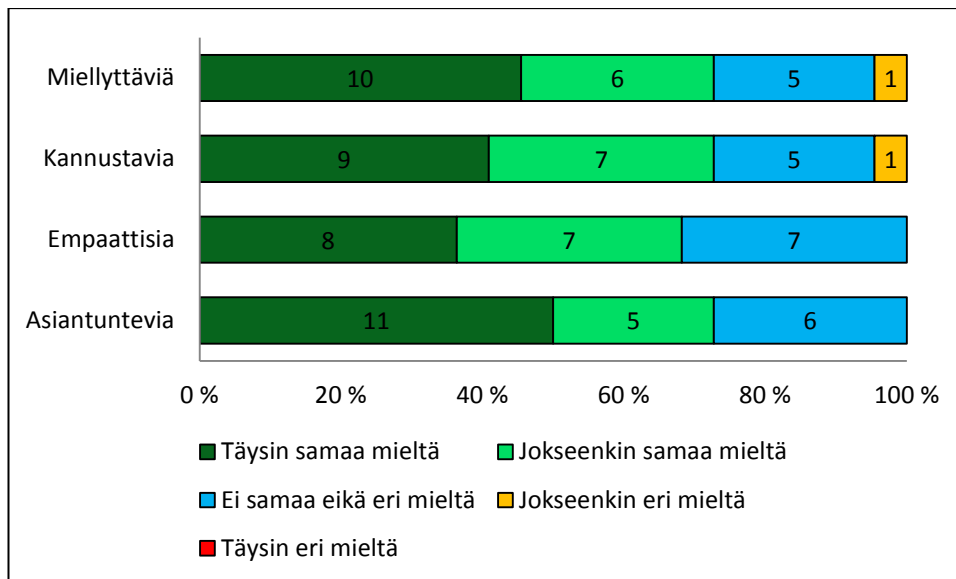

Kuvio 5. Tapaamispaikka Tirlittanin fyysiset tilat

Keskimäärin neljän eri väittämän kohdalla noin 65 % vastaajista oli täysin samaa tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että tilat olivat rauhalliset, virikkeelliset, kodikkaat sekä miellyttävät. Keskimäärin noin 27 % vastaajista ei ollut väittämien kanssa samaa eikä eri mieltä. Jokseenkin tai täysin eri mieltä-vastauksia tilojen virikkeellisyys-, kodikkuus- ja miellyttävyyскоhtiin tuli yhteensä viisi. Lähi ja tapaajavanhempien kokemuksissa ei ollut juurikaan eroa siinä, kuinka tilat oli koettu. Sijaisvanhempia ei ole mielekästä tässä verrata, koska heitä oli niin vähän.

Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan, millainen vaikutus fyysisillä tiloilla oli tapaamisiin. Vastaajat eivät niinkään kuvanneet, millainen vaikutus tiloilla oli, vaan suurin osa vastaajista kuvasi vain mielipiteitään tiloista yleisesti. Myös avointen vastausten sävy oli pääosin positiivinen. Vastaajista neljä koki tilat kodikkaiksi ja kaksi ei-kodikkaaksi. Yksi vastaajista kirjoitti, että kotona olisi ollut parempi tavata. Tiloja kuvattiin myös rauhalliseksi ja tarkoitukseen sopiviksi.

Seuraavassa kysymyksessä vastaajia pyydettiin arvioimaan Tapaamispaikka Tirlittanin ohjaajia samoin kuin tiloja (kuvio 5) edellä. Janojen ääripäät olivat miellyttäviä-epämiellyttäviä, empaattisia-epäempaattisia, kannustavia-ei-kannustavia ja asiantuntevia-epäasiantuntevia. Vastaukset on esitetty kuviossa 6.

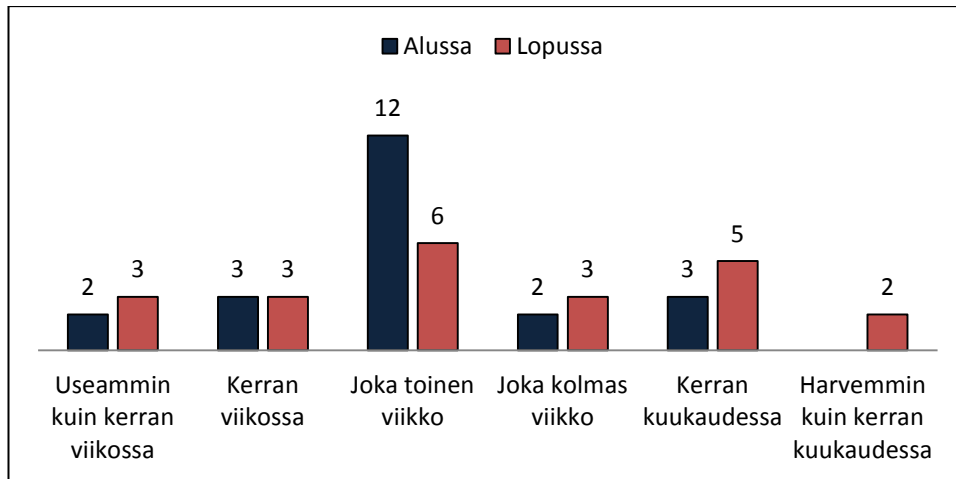
Kuvio 6. Tapaamispaikka Tirlittanin ohjaajat

Keskimäärin neljän eri väittämän kohdalla noin 42 % vastaajista oli täysin samaa tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että ohjaajat olivat miellyttäviä, kannustavia, empaattisia sekä asiantuntevia. Keskimäärin noin 28 % vastaajista ei ollut väittämien kanssa samaa eikä eri mieltä. Jokseenkin eri mieltä-vastauksia ohjaajien miellyttävydestä ja kannustavuudesta tuli kaksi. Lähi ja tapaajavanhempien vastauksia tarkasteltaessa heidän kokemuksensa ohjaajista oli lähes samanlainen. Sijaisvanhempia ei ole mielekästä tässä verrata, koska heitä oli niin vähän.

Jatkokysymyksenä vastaajia pyydettiin arvioimaan ohjaajien vaikutusta tapaamisiin avokysymyksenä. Avovastauksissa nousi selvästi enemmän ohjaajien positiivisia kuin negatiivisia vaikutuksia tapaamisiin. Vastaajat olivat kommentoineet ohjaajia muun muassa ammattitaitoisiksi, kannustaviksi ja turvallisiksi. Joidenkin vastaajien mielestä ohjaajien vaikutus oli neutraali. Yksi vastaaja olisi kaivannut enemmän ammattitaitoa ohjaajilta ja yhden mielestä ohjaajat olivat epäasiallisia.

10.3 Tapaamisten rakenne

Kyselyn kolmas osa, tapaamisten rakenne, käsitteli vanhempien kokemuksia tapaamisten rakenteesta tapaamisjakson alussa sekä lopussa. Tapaamisia oli tapaamisjakson alussa ja lopussa keskimäärin kuvion 7 osoittamalla tavalla.

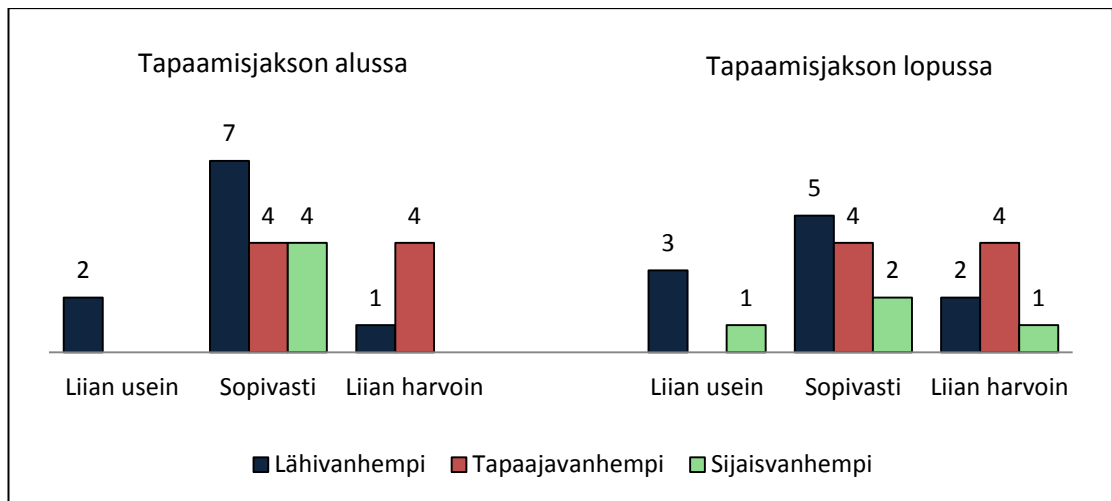

Kuvio 7. Tapaamisten tiheys tapaamisjakson alussa ja lopussa

Tapaamisjakson alussa tapaamisia oli selkeästi eniten kahden viikon välein (12 vastaajaa). Yhteensä viisi vastaajaa kertoi tapaamistiheyden olevan kerran viikossa tai useammin ja yhteensä viisi vastaajaa joka kolmas viikko tai kerran kuukaudessa.

Tapaamisjakson lopussa tapaamistiheys oli jakautunut enemmän kuin alussa. Kuudella vastaajalla oli tapaamisia kahden viikon välein. Kerran viikossa tai useammin tapaamisia oli yhteensä kuudella vastaajalla. Joka kolmas viikko tai kerran kuukaudessa tapaamisia oli yhteensä kahdeksalla vastaajalla. Kahdella vastaajalla oli tapaamisjakson lopussa tapaamisia harvemmin kuin kerran kuukaudessa.

Kyselyssä selvitettiin myös vastaajien mielipidettä tapaamistiheydestä tapaamisjakson alussa sekä lopussa. Vastaukset on eritelty vanhemmuustyypin mukaan, jotta näiden väliset mielipide-erot saadaan näkyviksi.

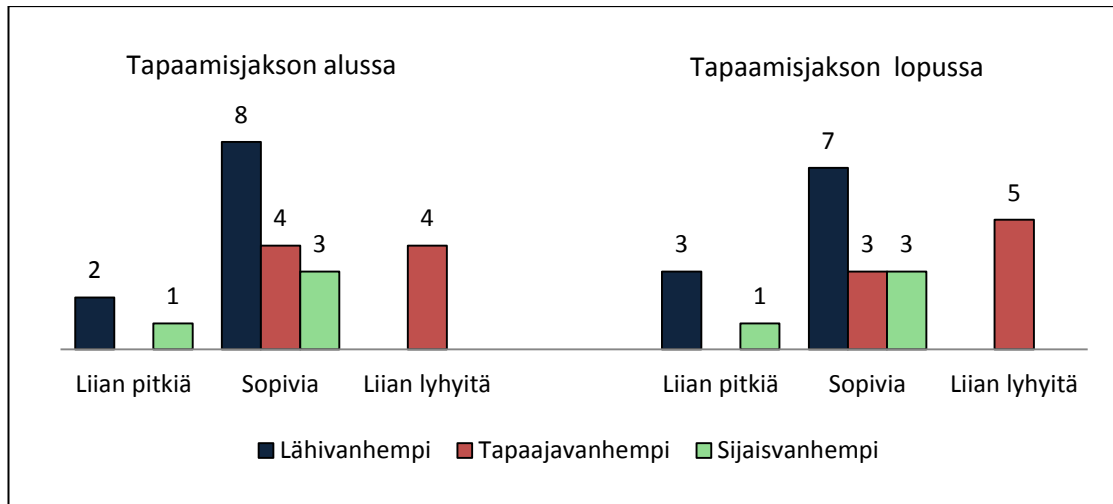

Kuvio 8. Vastaajien mielipide tapaamisten tiheydestä tapaamisjakson alussa ja lopussa

Vastanneista lähivanhemmista suurin osa oli sitä mieltä, että sekä tapaamisjakson alussa että lopussa tapaamisia oli sopivasti. Vastanneiden tapaajavanhempien mielestä tapaamisia oli joko sopivasti tai liian harvoin. Kaikkien neljän vastanneen sijaisvanhemman mielestä tapaamisjakson alussa tapaamisia oli sopivasti, mutta tapaamisjakson lopussa yhden mielestä tapaamisia oli liian usein, kahden mielestä sopivasti ja yhden sijaisvanhemman mielestä liian harvoin. Yhteensä 15 vastaajan mielestä tapaamisia oli tapaamisjakson alussa sopivasti. Tapaamisjakson lopussa tapaamisia oli sopivasti yhteensä 11 vastaajan mielestä.

Tapaamistiheyden lisäksi kyselyssä selvitettiin tapaamisten kestoa ja vastaajien mielipidettä tapaamisten kestoista tapaamisjakson alussa ja lopussa. Tapaamisten kestoissa ei ollut tapahtunut juurikaan muutosta tapaamisjakson alkua ja loppua verrattaessa.

Keskimäärin tunnin kestäneitä tapaamisia oli ollut neljällä vastaajalla sekä tapaamisjakson alussa että lopussa. Yhdellä vastaajalla oli ollut keskimäärin 1,5 tunnin kestäneitä tapaamisia tapaamisjakson alussa. Kuudella vastaajalla oli ollut keskimäärin kahden tunnin kestäneitä tapaamisia tapaamisjakson alussa ja lopussa. 11 vastaajalla oli ollut kolmen tunnin tai pidempiä tapaamisia tapaamisjakson alussa ja 12 vastaajalla jakson lopussa. Kuviossa 9 on eritelty lähi-, tapaaja- ja sijaisvanhempien mielipiteitä tapaamisten kestoista tapaamisjakson alussa ja lopussa.

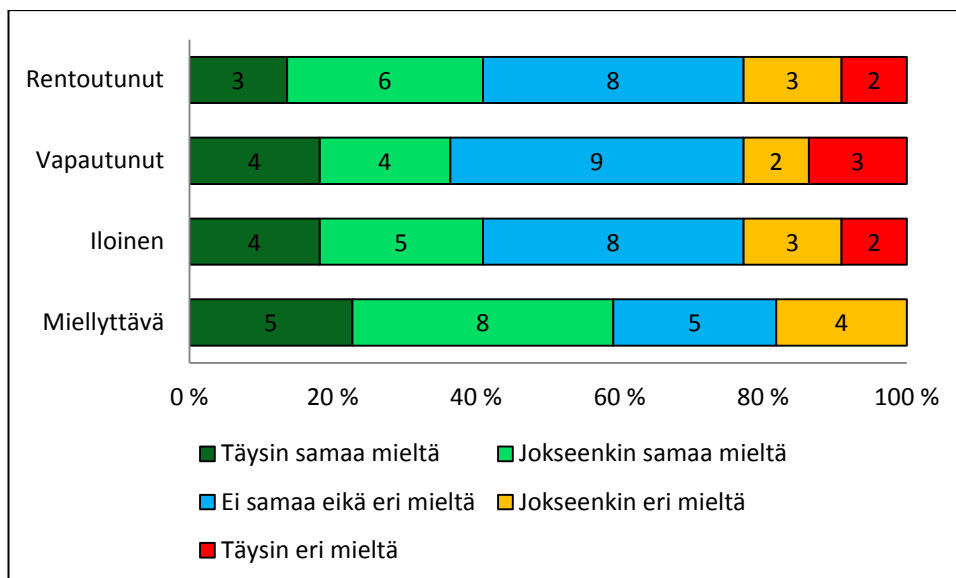

Kuvio 9. Vastaajien mielipide tapaamisten kestosta tapaamisjakson alussa ja lopussa

Kuviosta 9 näkee vastanneiden lähi-, tapaaja- ja sijaisvanhempien mielipide-eroja tapaamisten kestosta. Yhdenkään vastanneen tapaajavanhemman mielestä tapaamiset eivät olleet liian pitkiä tapaamisjakson alussa eivätkä lopussa, kun taas kaksi lähivanhempaa koki tapaamiset liian pitkiksi tapaamisjakson alussa ja kolme lähivanhempaa tapaamisjakson lopussa. Tapaajavanhemmista neljä koki tapaamiset liian lyhyiksi tapaamisjakson alussa ja viisi vastaajaa tapaamisjakson lopussa. Yhdenkään vastanneen lähi- tai sijaisvanhemman mielestä tapaamiset eivät olleet liian lyhyitä. Yhteensä suurin osa vastaajista koki tapaamisten keston kuitenkin sopivaksi niin tapaamisjakson alussa kuin lopussakin.

10.4 Tapaamisten tunnelma ja sisältö

Kyselyn neljännessä osassa keskityttiin tapaamisten tunnelmaan sekä sisältöön. Vastaajia pyydettiin arvioimaan tapaamisten tunnelmaa samoin kuin edellä tapaamispaikan fyysisiä tiloja (kuvio 4) ja ohjaajia (kuvio 5). Kysymysjanojen ääripäät olivat rentoutunut-ahdistava, vapautunut-kireä, iloinen-surullinen/pelokas ja miellyttävä-epämiellyttävä. Kuviossa 10 on esitetty millaiseksi vastaajat kokivat tapaamisten tunnelman.

Kuvio 10. Tapaamisten tunnelma

Keskimäärin neljän eri väittämän kohdalla noin 43 % vastaajista oli täysin samaa tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että tapaamisten tunnelma oli rentoutunut, vapautunut, iloinen sekä miellyttävä. Keskimäärin noin 33 % vastaajista ei ollut väittämien kanssa samaa eikä eri mieltä. Jokseenkin tai täysin eri mieltä tunnelman rentoudesta, vapautuneisuudesta, iloisuudesta sekä miellyttävyydestä oli yhteensä noin 21 % Lähi ja tapaajavanhempien vastauksia vertailtaessa tulee ilmi, että tapaajavanhemmat olivat kokeneet tapaamisten tunnelman positiivisemmaksi kuin lähivanhemmat. Sijaisvanhempia ei ole mielekästä tässä verrata, koska heitä oli niin vähän.

Jatkokysymyksenä tapaamisten tunnelmasta kysyttiin, kokiko vastaaja tunnelman muuttuneen tapaamisjakson aikana. Vain viisi vastaajaa (23 %) koki tunnelman muuttuneen. Tunnelman oli kuvattu muuttuneen parempaan suuntaan ja rennommaksi, mutta myös niin, että toisen vanhemman vaikutus alkoi näkyä lapsen käyttäytymisessä. Kymmenen vastaajaa (45 %) koki, että tunnelma ei ollut muuttunut tapaamisjakson aikana ja seitsemän vastaajaa (32 %) ei osannut sanoa, oliko tunnelma muuttunut vai ei.

Kysymykseen ”Mitä tapaamisissa yleensä tehtiin?” vastasi 19 vastaajaa. Tapaamiset koostuivat tavallisista arkisista asioista, kuten leikkimisestä, ulkoilusta ja syömisestä tai ruuan laitosta. Osa vastaajista kertoi myös käyneensä uimas-

sa tai kaupassa, joten kaikki tapaamiset eivät rajoittuneet vain tapaamispaikkaan.

Vain neljä vastaajaa (18 %) koki tapaamisten sisällön muuttuneen tapaamisjakson aikana. Avovastauksissa käy ilmi, että muutokset olivat olleet pieniä, muun muassa ulkoilun lisääntymistä. Kymmenen vastaajaa (46 %) ei kokenut tapaamisten sisällön muuttuneen tapaamisjakson aikana ja kahdeksan vastaajaa (36 %) ei osannut sanoa, oliko sisältö muuttunut vai ei.

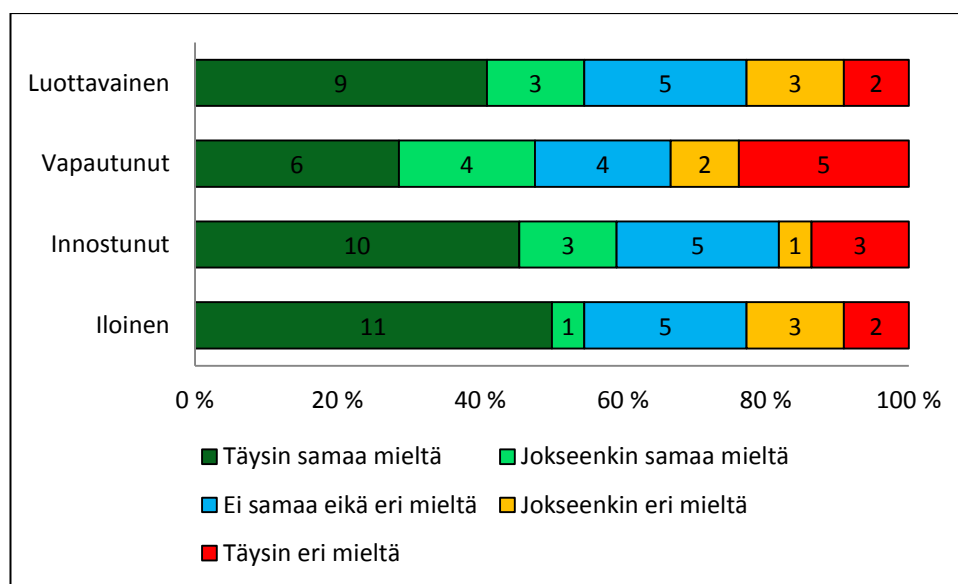
Kysymykseen ”Saitko vaikuttaa tapaamisten sisältöön, keston tai paikkaan?”, oli 12 vastaajaa (55 %) vastannut kyllä tai kyllä jossain määrin. Vastaajista neljä kertoi saaneensa vaikuttaa tapaamisten sisältöön ja viisi mainitsi saaneensa vaikuttaa tapaamisten keston. Yksittäisiä vastauksia kysymykseen olivat muun muassa tapaamisvälit, tapaamisajat sekä omien ajatusten esittäminen. Kymmenen vastaajaa koki, ettei ollut saanut vaikuttaa tapaamisten sisältöön, keston tai paikkaan.

Avokysymykseen ”Mihin olit tapaamisissa erityisen tyytyväinen?” oli vastannut 18 vastaajaa. Vastaukset jakautuivat neljään ryhmään: henkilökunta, lapset ja heidän tapaamisensa, vanhemmat ja tilat. Tyytyväisyys henkilökuntaan mainittiin kuusi kertaa, lapset tai lasten tapaaminen yhdeksän kertaa, vanhemmat tai vanhempien välit seitsemän kertaa ja tilat kaksi kertaa. Vastaajat olivat esimerkiksi tyytyväisiä, että lapset olivat viihtyneet tapaamisissa ja kontakti toiseen vanhempaan on säilynyt.

Kuusi vastaajaa (27 %) olisi toivonut, että tapaamisissa olisi tehty jotain toisin, joista viisi oli vastannut avovastauksessa. Vastaajat toivoivat, että vaikeissa asioissa mukana voisi olla lääketieteen ammattilainen, vanhemman palautetta tapaamisista kuunneltaisiin paremmin, ohjaajat olisivat puolueettomampia, ohjaaja olisi ollut enemmän läsnä ja että lapselle tulisi vahvempi tunne valvojan läsnäolosta. Kuusi vastaajaa (27 %) ei kokenut tarpeelliseksi, että tapaamisissa olisi tehty jotain toisin ja kymmenen vastaajaa (46 %) ei osannut sanoa, olisiko halunnut, että tapaamisissa olisi tehty jotain toisin.

10.5 Lapsi/lapset

Kyselyn lapsia koskevassa osiossa vastaajia pyydettiin arvioimaan lapsen/lasten suhtautumista tapaajavanhemman tapaamisiin samoin kuin edellä tapaamispaikan fyysisiä tiloja (kuvio 5), ohjaajia (kuvio 6) ja tapaamisten tunnelmaa (kuvio 10). Vastaajilta kysyttiin olivatko lapset luottavaisia/turvattomia, vapautuneita-ahdistuneita/jännittyneitä, innostuneita-haluttomia ja iloisia-surullisia/pelokkaita. Vastaukset on esitetty kuviossa 11. Yksi vastaajista ei vastannut vaihtoehtoon vapautuneita-ahdistuneita/jännittyneitä, muissa vaihtoehtoissa on 22 vastaajaa.

Kuvio 11. Lapsen/lasten suhtautuminen tapaajavanhemman tapaamisiin

Keskimäärin neljän eri väittämän kohdalla noin hieman yli puolet eli 53 % vastaajista oli täysin samaa tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että lapset suhtautuivat tapaajavanhemman tapaamisiin luottavaisesti, vapautuneesti, innostuneesti sekä iloisesti. Keskimäärin noin 21 % vastaajista ei ollut väittämien kanssa samaa eikä eri mieltä. Jokseenkin tai täysin eri mieltä lapsen luottavaisesta, vapautuneesta, innostuneesta ja iloisesta suhtautumisesta tapaajavanhemman tapaamisiin oli yhteensä noin 23 % vastaajista. Tapaajavanhemmat olivat kokeneet lapsen suhtautumisen tapaamisiin positiivisemmin kuin lähivanhemmat. Sijaisvanhempia ei ole mielekästä tässä verrata, koska heitä oli niin vähän.

Jatkokysymyksenä kysyttiin, muuttuiko lapsen/lasten suhtautuminen tapaaja-vanhempaan tapaamisjakson aikana vastaajan mielestä. Kahdeksan vastaajaa (36 %) oli kokenut lapsen suhtautumisen muuttuneen tapaajavanhempaan tapaamisjakson aikana. Viisi vastaajaa kuvasi selkeästi positiivisia vaikutuksia, kuten luottamuksen lisääntymistä vanhempaan. Yksi vastaaja kuvasi, että tapaamiset muuttuivat negatiivisemmiksi. Kahdesta vastauksesta ei voinut suoraan luokitella, oliko muutos negatiivista vai positiivista. Yhdeksän vastaajaa (40 %) ei kokenut lapsen/lasten suhtautumisen muuttuneen tapaajavanhempaa kohtaan tapaamisjakson aikana ja viisi vastaajaa (24 %) ei osannut sanoa, oliko suhtautuminen muuttunut vai ei.

Vastaajia pyydettiin vielä kuvailemaan lapsen/lasten suhtautumista tapaajavanhemman tapaamisiin avokysymyksessä. Jaottelimme vastaukset positiivisiin, negatiivisiin ja neutraaleihin mielipiteisiin. Vastaajien mielestä lapset kokivat negatiivisia tunteita tapaamisissa, kuten pelkoa tai jännitystä. Vastaajat olivat myös huomanneet, että lapset eivät halunneet mennä tapaamisiin. Suurin osa vastauksista kuvasi positiivista suhtautumista, kuten odottavaa tunnetta, positiivista jännitystä ja innokkuutta tapaamista kohtaan.

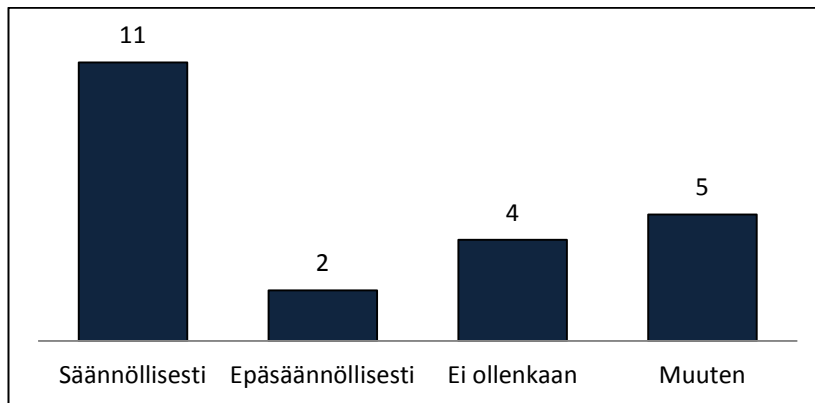
10.6 Tapaamisjakson päättyminen

Kyselyn viimeisessä osassa selvitettiin tapaamisjakson päättymistä. Kymmenellä vastaajalla (45 %) tapaamisjakso oli päättynyt sovitusti, kolmella vastaajalla (14 %) tapaamisjakso oli jäänyt kesken ja yhdeksällä vastaajalla (41 %) tapaamisjakso oli päättynyt muusta syystä. Muita syitä, joiden vuoksi tapaamisjakso oli päättynyt, olivat muun muassa sopimuksen päättyminen, tapaamisten jatkuminen toisella paikkakunnalla tai vanhempi esti tapaamisten jatkumisen. Osalla vastaajista tapaamisjakso oli vielä kesken.

Puolet vastaajista (11) koki tapaamisjakson päättyneen liian aikaisin, seitsemän vastaajaa (32 %) koki tapaamisjakson olleen sopivan mittainen ja neljän vastaajan (18 %) mielestä tapaamisjakso kesti tarpeettoman kauan.

Tapaamisjakson päättymisen jälkeen tapaajavanhemman ja lapsen väliset tapaamiset on järjestetty säännöllisesti 11 vastaajan kohdalla (50 %), epäsäännöllisesti kahden vastaajan (9 %) ja ei ollenkaan neljän vastaajan kohdalla (18

%). Muilla tavoin järjestettyjä tapaamisia oli viidellä vastaajalla (23 %). Avovastauksissa vastaajat kertoivat, että tapaamisjakso oli vielä kesken, tapaamiset sovitaan aina erikseen tai tapaamiset järjestetään valvotusti.

Kuvio 12. Tapaamisten järjestäminen tapaamisjakson päättymisen jälkeen

Kaiken kaikkiaan 18 vastaajaa (82 %) koki tapaamisjakson Tapaamispaikka Tirlittanissa hyödylliseksi. Hyödyllisyyttä perusteltiin lähinnä lapsen ja vanhempien näkökulmista. Vastaajat kirjoittivat muun muassa, että lapsi ja tapaajavanhempi ovat lähentyneet, lapsi on varmasti turvassa ja tapaamiset ovat säännöllisiä. Vastaajat kirjoittivat myös, että lähivanhempi on voinut rauhassa päästää lapsen tapaamisiin tai vanhempien välit ovat parantuneet tapaamisten myötä. Yksittäisiä vastauksia tuli esimerkiksi henkilökunnan hyödyllisyydestä sekä virallisista lausunnoista oikeusprosessia varten. Neljä vastaajaa (18 %) ei kokenut tapaamisjaksoa Tapaamispaikka Tirlittanissa hyödylliseksi, muun muassa siksi, ettei edistymistä ollut tapahtunut.

Viimeisenä kohtana kyselyssä oli avoin kohta ”Kehittämisehdotuksia Tapaamispaikka Tirlittanille”. Vastaajat ehdottivat erilaisia asioita liittyen tapaamispaikan sijaintiin tai puitteisiin, sisustukseen tai tarvikkeisiin sekä henkilökuntaan. Vastaajat esittivät myös, että lapsille kaivataan enemmän virikkeitä. Henkilökuntaa kaivattiin lisää, ja osa vastaajista toivoi, että henkilökunta olisi ammattitaitoisempaa. Vastaajat toivoivat myös, että lähi- ja sijaisvanhemmille kerrotaisiin tarkemmin paikan toiminnasta ja siellä työskentelevistä ohjaajista.

11 Eettisyys ja luotettavuus

Tässä eron jälkeisiä tapaamispaikkakokemuksia tutkivassa opinnäytetyössä on kiinnitetty erityisesti huomiota eettisyyteen ja vastaajien anonymiteettiin, sillä ilman ulkopuolista apuakin hoituva ero, johon ei liity lapsia, on usein kipeä ja hyvin henkilökohtainen asia. Vastaajien henkilöllisyyksiä ei voida saada mistään selville ja kyselyyn vastattiin nimettömänä. Saaduista vastauksista ei voida erottaa yksittäisen henkilön vastauksia.

Asiakaskyselyn vastauksia ei käytetä mihinkään muuhun tarkoitukseen kuin tähän opinnäytetyöhön. Asiakkaiden anonymiteetin ja salassapidon vuoksi, opinnäytetyön tekijät eivät käsitelleet asiakkaiden henkilö- tai osoitetietoja, vaan niistä huolehti tapaamispaikkavastaava Hanna Huhtanen.

Webropol-kyselymme pieneen vastausprosenttiin voi osasyynä olla kyselyn aihe. Koska ero ja sen jälkeiset vanhempien väliset yhteistyövaikeudet ovat henkilökohtaisia asioita, ei niitä haluta jakaa ulkopuolisille. Myös se, että monella saatekirjeen saaneella tapaamispaikkatoiminnasta voi olla jo vuosia aikaa, eikä aiheeseen enää haluta palata, saattoi laskea vastausprosenttia. Lisäksi saatekirjeessä ollut Webropol-vastausosoite oli melko monimutkainen ja se, että vastaajan täytyi itse kirjoittaa osoite Internet-selaimen osoiteriville, saattoi karsia osan halukkaistakin vastaajista. Harmiksemme Tapaamispaikka Tirlittanilla ei ollut asiakkaiden sähköpostiosoitteita. Sähköpostilla lähetetty suora linkki kyselyyn olisi saattanut tavoittaa useamman vastaajan. Saatekirjeessä oli maininta mahdollisuudesta tiedustella vastausosoitetta sähköpostitse, mutta on mahdollista että asiakkaat eivät halunneet nähdä vaivaa ottaakseen yhteyttä tai he eivät halunneet tapaamispaikkavastaavan tai opinnäytetyön tekijöiden tietävän, ovatko kiinnostuneita kyselystä vai eivät. Mielestämme 22 vastausta oli kuitenkin riittävä määrä tämän selvityksen toteuttamiseen.

Koska opinnäytetyömme tarkoitus oli selvittää vanhempien kokemuksia, tulosten yleistettävyyden ja toistettavuuden ei ole ensisijaisesti tarkasteltavia asioita selvitystämme arvioitaessa. Kokemus on aina henkilökohtainen ja subjektiivinen, ja se voi myös ajan kuluessa muuttua. Vaikka samat 22 vastaajaa osallis-

tuisi kyselyyn uudestaan, saattaisivat tulokset olla hyvin erilaiset esimerkiksi viiden vuoden kuluttua.

Alun perin olisimme halunneet kyselyn kautta saada kuvaa siitä, kuinka Tapaamispaikka Tirlittanin toiminta on vuosien varrella kehittynyt. Emme kuitenkaan voineet vastaajien anonymiteetin vuoksi kysyä tapaamisjakson alkamisen ajankohtaa. Tästä syystä emme pysty pohtimaan, mihin suuntaan Tapaamispaikka Tirlittanin toiminta on asiakkaiden mielestä kehittynyt.

12 Johtopäätökset ja pohdinta

Tuloksissa näkyi pieniä eroja tapaaja-, lähi- sekä sijaisvanhempien mielipiteissä. Pienen vastausprosentin (noin 20 %) vuoksi tuloksia ei voida yleistää, mutta mielipide-erot olivat kuitenkin odotettavia. Saimme vastaukset selvitystehtäviimme.

22 asiakkaan kokemukset Tapaamispaikka Tirlittanin toiminnasta olivat olleet pääosin positiivisia. Tuloksissa oli myös negatiivisia kommentteja, jotka ovat tärkeitä huomioida toiminnan kehittämisen kannalta.

Tapaamisjakson päätyttyä kyselyymme vastanneet asiakkaat kertoivat, että tapaamiset järjestetään pääosin säännöllisesti. Tapaamispaikkatoiminnalla pyritään siihen, että jossain vaiheessa vanhemmat voivat sopia tapaamiset keskenään tai lapsi pystyy tapaamaan etävanhempaa turvallisesti. Kyselyymme vastanneiden kohdalla tämä tavoite on siis melko hyvin toteutunut.

Asiakasnäkökulmasta toimintaa voi kehittää esimerkiksi tunnelman osalta. Vaikka vastausprosentti kyselyssämme oli pieni, on tärkeää että muutamakin erimielisyydet tapaamisten positiivisen tunnelman osalta huomioidaan. Avovastauksissa oli mainittu, että lähi- ja sijaisvanhemmat halusivat saada toiminnasta ja tapaamisista lisää tietoa. Ohjaajien on hyvä muistaa kertoa, miten tapaamiset ovat sujuneet, jos lapsi ei esimerkiksi osaa vielä itse kertoa, mitä on tehnyt. Muutamat vastaajat toivoivat esimerkiksi sitä, että lapsella olisi varmempi olo ohjaajan läsnäolosta tai että vanhemman palautetta tapaamisista kuunneltaisiin enemmän. Vaikka ohjaajien työ on haastavaa ja jokainen perhe on aina

erilainen, tulisi jokaisen asiakkaan kohdalla yrittää ottaa huomioon pienetkin toiveet ja ehdotukset.

Opinnäytetyön toteuttaminen käytännössä oli haasteellisempaa kuin aluksi olettimme. Suurimman haasteen ja suunnitellun aikataulun viivästymisen aiheutti Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden työryhmän tutkimuslupahakemusprosessi. Useasti muokattu opinnäytetyösuunnitelma ja sähköpostiviestien vaihto työryhmän eri jäsenten kanssa oli kuitenkin opettavaista ja sai ajattelemaan opinnäytetyön eettistä puolta tarkasti.

Toinen käytännön haaste oli saatekirjeiden lähettäminen asiakkaille. Eettinen työryhmä kielsi opinnäytetyön tekijöiden osallistumisen saatekirjeiden lähettämiseen, jotta Tapaamispaikka Tirlittanin asiakkaiden anonymiteetti säilyisi. Osoitteiden kirjoittaminen jäi siis tapaamispaikkavastaavan tehtäväksi.

Opinnäytetyötä tehdessä on selvinnyt paljon uutta nykypäivän lapsiperheiden arjesta ja esimerkiksi monet lakiasiat ovat selkiytyneet. Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta on tullut työn tekemisen myötä tutuksi. Vaikka tapaamispaikkatoiminta ei varsinaisesti ole juuri nyt ajankohtainen aihe, tapaamisoikeus- ja eroasiat ovat jatkuvasti mediassa pinnalla.

Kattavampi vastausprosentti olisi antanut mahdollisuuden pohtia sitä, kuinka Tapaamispaikka Tirlittanin toiminta on yleisesti koettu. Saamamme 22 vastaus- ta tarjoavat vain yksittäisten ihmisten kokemuksia ja mielipiteitä, jotka eivät ole yleistettävissä. Suuremman vastausprosentin myötä myös mahdollisesti muut tapaamispaikkapalveluita järjestävät tahot olisivat voineet verrata työtämme omiin tilastoihinsa ja tehdä työmme pohjalta omaa selvitystä. Opinnäytetyöstämme ollaan joka tapauksessa kiinnostuneita myös Tapaamispaikka Tirlittanin ulkopuolella.

Jatkotutkimukset

Jatkotutkimusaiheita on varmasti useita. Samankaltaisen selvityksen voisi tehdä jonkin ajan kuluttua uudelleen ja verrata, ovatko vastaukset eli kokemukset ja mielipiteet muuttuneet. Selvityksemme alkuperäisen idean voisi myös toteuttaa, eli haastatella tarkemmin muutamia tapaamispaikan asiakkaita. Kokemuksia ei

voisi tietenkään silloin yleistää, mutta haastatteluilla saataisiin syvällisempää tietoa muutamien ihmisten kokemuksista.

Tutkimuksia tapaamispaikkatoiminnasta olisi mahdollista tehdä alueittain ympäri Suomea, jolloin voisi verrata, onko toiminnassa alueellisia eroja, ja mahdollisesti jakaa hyväksi todettuja käytäntöjä ja kehittää toimintaa eteenpäin. On erittäin tärkeää nostaa asiakkaiden kokemukset ja mielipiteet toiminnasta esille, jotta tapaamispaikkatoiminta palvelisi tarkoitustaan mahdollisimman mielekkäällä tavalla. Asiakkaiden mielipiteet ja kokemukset ovat tärkeitä myös siksi, että tapaamispaikkatoimintakin on omalla tavallaan asiakaspalvelua.

Tärkeä jatkotutkimusaihe olisi myös lasten mielipiteiden ja kokemusten selvittäminen. Lasten haastattelussa eettisyys on otettava hyvin tarkasti huomioon ja aineiston keräämiseen tarvitaan paljon enemmän aikaa, kuin jos kohderyhmänä olisivat aikuiset. Erilaisilla pitkittäistutkimuksilla voisi seurata, miten lapset kokevat etävanhemman tapaamisen tapaamispaikassa, ja ovatko lapset hyötäneet siitä myöhemmin.

Kuviot

- Kuvio 1. Tapaamispaikka Tirlittanin organisaatiokaavio s. 21
- Kuvio 2. Vastausjakauma sukupuolen ja vanhemmuustyypin mukaan s. 28
- Kuvio 3. Tavattavien lasten iät tapaamisjakson alkaessa s. 29
- Kuvio 4. Tapaamisjaksojen kestot ja tapaamismuodot s. 29
- Kuvio 5. Tapaamispaikka Tirlittanin fyysiset tilat s. 31
- Kuvio 6. Tapaamispaikka Tirlittanin ohjaajat s. 32
- Kuvio 7. Tapaamisten tiheys tapaamisjakson alussa ja lopussa s. 33
- Kuvio 8. Vastaajien mielipide tapaamisten tiheydestä tapaamisjakson alussa ja lopussa s. 34
- Kuvio 9. Vastaajien mielipide tapaamisten kestosta tapaamisjakson alussa ja lopussa s. 35
- Kuvio 10. Tapaamisten tunnelma s. 36
- Kuvio 11. Lapsen/lasten suhtautuminen tapaajavanhemman tapaamisiin s. 38
- Kuvio 12. Tapaamisten järjestäminen tapaamisjakson päättymisen jälkeen s. 40

Lähteet

Aaltonen, A-K. 2004. Lapsen tapaamisoikeus tuomioistuinten todellisuudessa. Teoksessa Kalavainen, S. (toim.) Valvotut tapaamiset lapsen turvana. Helsinki. Ensi- ja turvakotien liiton julkaisu 33, 58-75.

Auvinen, M. & Kaivosoja, M. 2003. Lapsen turvallisuus komplisoituneessa huoltoriidassa. Erillisselvitys sosiaali- ja terveysministeriölle. 30.1.2003. Työryhmämuistioita 2003. <http://pre20031103.stm.fi/suomi/pao/lastenturva/raportti.pdf> Luettu 3.9.2012

Ensi- ja turvakotien liitto. 2012. <http://www.ensijaturvakotienliitto.fi> Luettu 26.10.2012

Forsberg, H. & Pösö, T. 2004. Pelkoa, hämmennystä, iloa – lapsen asema valvotuissa tapaamisissa. Teoksessa Kalavainen, S. (toim.) Valvotut tapaamiset lapsen turvana. Helsinki. Ensi- ja turvakotien liiton julkaisu 33, 31-55.

Heino, K. 2011. Sopuisa ero – lapsen etu. Vanhempien ero erityisesti lapsen edun ja asioiden hoidon näkökulmasta. Lappeenranta, Monitoimikeskus. Luento 1.11.2011.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. 13. painos. Helsinki. Tammi.

Hokkanen, T. 2002. ”Sitä eletään sitä eronneen perheen elämää” Teoksessa Rönkä, A. & Kinnunen, U. Perhe ja vanhemmuus. Suomalainen perhe-elämä ja sen tukeminen. Jyväskylä. PS-kustannus.

Hokkanen, T. 2005. Äitinä ja isänä eron jälkeen. Yhteishuoltajavanhemmuus arjen kokemuksena. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä studies in education, psychology and social re-search 267. Väitöskirja.

Huhtanen, H. 2011. Tapaamispaikka Tirlittanin käytännöt. ”Lapsen tulevaisuus on pitkälle kiinni aikuisten nykyisyydestä”. Lahden ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Kehittämistehtävä.

Huhtanen, H. 2012. Tapaamispaikkatoiminnan yhteistyöfoorumi 14.5.2012. Lappeenranta

Huttunen, J. 2001. Isänä olemisen uudet suunnat. Juva. PS-kustannus.

Kaivosoja, M. 2004. Mahdollisen salliminen ja ei-sallitun estäminen. Teoksessa Kalavainen, S. (toim.) Valvotut tapaamiset lapsen turvana. Helsinki. Ensi- ja turvakotien liiton julkaisu 33, 79-85.

Kalavainen, S. 2004. Turvallisuutta tutkien – tapaamispaikkaprojekti. Teoksessa Kalavainen, S. (toim.) Valvotut tapaamiset lapsen turvana. Helsinki. Ensi- ja turvakotien liiton julkaisu 33, 14-30.

Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 8.4.1983/361

Lankinen K. 2008. Kun sinä lapsi saat olla oma itsesi, tuntuu, että menee hyvin. Laurea-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Lappeenrannan Sosiaali- ja terveystoimi 2002 Ero-esite

Lastensuojelulaki 13.4.2007/417

Mäntylä, E. 2004. Valvotut tapaamiset sosiaalityön näkökulmasta – kokemuksia Tampereelta. Teoksessa Kalavainen, S. (toim.) Valvotut tapaamiset lapsen turvana. Helsinki. Ensi- ja turvakotien liiton julkaisu 33, 89-99.

Oranen, M. 2004. Suojellut ja valvotut suhteet. Teoksessa Kalavainen, S. (toim.) Valvotut tapaamiset lapsen turvana. Helsinki. Ensi- ja turvakotien liiton julkaisu 33, 9-13.

Panttila, R. 2005. Kahden kodin lapsuus. Katsaus lapsen vuorottelevan asumisen kirjallisuuteen ja käytännön toteutukseen. SOCCAn ja Heikki Waris-instituutin julkaisusarja 1/2005.

Tilastokeskus 2011. Käräjäoikeuksien siviiliasioiden ratkaisut. Käräjäoikeuksissa loppuun käsitellyt riita- ja hakemusasiat 2004-2011, vireilletulotapa- ja ratkaisutiedot. www.stat.fi Luettu 23.9.2012

Tilastokeskus 2010. Siviilisäädyn muutokset. Liitetaulukko 1. Avioliittojen ja avioerojen määrä vuosina 1965-2010. www.stat.fi Luettu 6.11.2011

Tukeva, M. 2012. Vanhemmuus miniatyrikoossa eli lapsen ja etävanhemman suhde tapaamispaikassa. Kevätohjus 2012. Sosiaalialan sosionomit ja ohjaajat ry

Valkama, E. & Litmala, M. 2005. Lasten huoltoriidat käräjäoikeuksissa. Helsinki. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 224.

Liitteet

Liite 1 Saatekirje

Liite 2 Webropol-kyselylomake

Liite 3 Eettisen työryhmän tutkimuslupa

Liite 1 Saatekirje

Arvoisa vastaaja

Olemme sosionomi (AMK)-opiskelijoita Saimaan ammattikorkeakoulusta Lappeenrannasta. Teemme opinnäytetyön yhteistyössä Etelä-Karjalan perhetyön kehittämissyhdystys Ry:n tapaamispaikkavastaava Hanna Huhtasen kanssa. Opinnäytetyössä selvitetään vanhempien kokemuksia Tapaamispaikka Tirlittanin järjestämisestä lapsen ja vanhemman välisistä tuetuista ja valvotuista tapaamisista. Opinnäytetyö toteutetaan kesän ja syksyn 2012 aikana.

Tämä saatekirje on lähetetty kaikille Tapaamispaikka Tirlittanin asiakkaille. Henkilö- ja osoitetietojen etsiminen ja saatekirjeiden lähettäminen on tapahtunut tapaamispaikkavastaava Hanna Huhtasen toimesta.

Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja tapahtuu nimettömästi. Vastaaminen/ vastaamatta jättäminen ei vaikuta mahdolliseen asiakassuhteeseen Tapaamispaikka Tirlittanissa. Kerättyä aineistoa käytetään vain tämän opinnäytetyön tekemiseen ja aineistoa käsittelevät ainoastaan selvityksen tekijät. Kyselyiden vastaukset hävitetään asianmukaisesti opinnäytetyön valmistuttua. Kaikki selvityksen teossa mukana olevat henkilöt ovat salassapitovelvollisia.

Koska jokaisella Tapaamispaikka Tirlittanin asiakkaalla on henkilökohtainen kokemus tapaamisista ja tapaamispaikasta, meille on tärkeää, että Sinä vastaat kyselyymme. Toivomme että saamme Sinun mielipiteesi mukaan selvitykseen, jotta toimintaa voidaan kehittää entistä paremmaksi.

Aineisto selvitykseen kerätään sähköisellä Webropol-kyselyllä, jonka Internet-osoite on

<http://www.webpolsurveys.com/S/9AF1EB9C9A9C85B2.par>

Kyselyyn vastaamisaikaa on 5.8. saakka. Kyselyn täyttämiseen menee aikaa noin 15 minuuttia.

Jos Sinulla on jotain kysyttävää kyselyyn tai opinnäytetyöhön liittyen, tai haluat että lähetämme kyselyn Internet-osoitteen suoraan sähköpostiisi, ota rohkeasti yhteyttä.

Oona Liimatainen	oona.liimatainen@student.saimia.fi
Satu Kainlauri	
Hanna Huhtanen	tapaamispaikka@ek-perhetyo.fi

Kiitos jo etukäteen avustasi ja mielenkiinnostasi opinnäytetyötämme kohtaan!
Ystävällisin terveisin,

Oona Liimatainen
Satu Kainlauri
Hanna Huhtanen

VANHEMPIEN KOKEMUKSIA TAPAAMISPAIKKA TIRLITTANIN TOIMINNASTA

Tämä kysely on osa opinnäytetyötä, joka tehdään yhteistyössä Etelä-Karjalan perhetyön kehittämissyhdistys Ry:n tapaamispaikkavastaava Hanna Huhtasen kanssa. Kyselyn tarkoituksena on selvittää Tapaamispaikka Tirlittanin järjestämiä tapaamisia asiakkaiden näkökulmasta. Sinun vastauksesi on meille erittäin tärkeä tapaamispaikkatoiminnan kehittämisen kannalta. Kyselyyn vastataan nimettömästi, eikä vastauksia pystytä yhdistämään tiettyyn henkilöön. Avovastauksia voi halutessaan jatkaa kyselyn viimeisellä sivulla olevaan kenttään, johon voi myös kirjoittaa kehittämis ehdotuksia Tapaamispaikka Tirlittanille.

TAUSTATIEDOT

1. Sukupuoli *

- Nainen
- Mies

2. Oletko lapsen / lasten *

- Lähivanhempi
- Tapaajavanhempi
- Sijaisvanhempi

3. Tavattavien lasten / lapsen iät tapaamisjakson alkaessa *

- Alle 1 vuotta
- 1-2 vuotta
- 3-4 vuotta
- 5-6 vuotta
- 7-12 vuotta
- 13 vuotta tai yli

4. Tapaamisjakso kesti *

	Alle 1 vuosi	1-2 vuotta	Yli 2 vuotta	Ei ole ollut
Valvottuina tapaamisina	☐	☐	☐	☐
Tuettuina tapaamisina	☐	☐	☐	☐
Tilanantona	☐	☐	☐	☐

TAPAAMISPAIKKA

5. Olitko halukas aloittamaan tapaamisjakson tapaamispaikka Tirlittanissa? *

- Kyllä, miksi?
- En, miksi?

6. Kävitkö tutustumassa tapaamispaikka Tirlittaniin ennen tapaamisjakson alkamista? *

- Kyllä kävin
- En käynyt

7. Minkä verran sait tietoa tapaamispaikka Tirlittanin toiminnasta ennen tapaamisjakson alkamista? *

- Riittävästi
- Jonkin verran
- Liian vähän
- Ei ollenkaan

8. Millainen Tapaamispaikka Tirlittan oli fyysisiltä tiloiltaan?

	1	2	3	4	5	
Miellyttävä	☐	☐	☐	☐	☐	Epämiellyttävä
Kodikas	☐	☐	☐	☐	☐	Kolkko
Virikkeellinen	☐	☐	☐	☐	☐	Virikkeetön
Rauhallinen	☐	☐	☐	☐	☐	Rauhaton

9. Kuvaile lyhyesti millainen vaikutus Tapaamispaikka Tirlittanin fyysisillä tiloilla oli mielestäsi tapaamisiin.

10. Millaisia Tapaamispaikka Tirlittanin ohjaajat olivat?

	1	2	3	4	5	
Asiantuntevia	☐	☐	☐	☐	☐	Epäasiantuntevia
Empaattisia	☐	☐	☐	☐	☐	Epäempaattisia
Kannustavia	☐	☐	☐	☐	☐	Ei-kannustavia
Miellyttäviä	☐	☐	☐	☐	☐	Epämiellyttäviä

11. Kuvaile lyhyesti millainen vaikutus Tapaamispaikka Tirlittanin ohjaajilla oli tapaamisiin.

TAPAAMISTEN RAKENNE

12. Kuinka usein tapaamisia oli tapaamisjakson alussa keskimäärin? *

- Useammin kuin kerran viikossa
- Kerran viikossa
- Joka toinen viikko
- Joka kolmas viikko
- Kerran kuukaudessa
- Harvemmin kuin kerran kuukaudessa

13. Mitä mieltä olit tapaamistiheydestä tapaamisjakson alussa? *

- Tapaamisia oli liian usein
- Tapaamisia oli sopivasti
- Tapaamisia oli liian harvoin

14. Kuinka usein tapaamisia oli tapaamisjakson lopussa keskimäärin? *

- Useammin kuin kerran viikossa
- Kerran viikossa
- Joka toinen viikko
- Joka kolmas viikko
- Kerran kuukaudessa
- Harvemmin kuin kerran kuukaudessa

15. Mitä mieltä olit tapaamistiheydestä tapaamisjakson lopussa? *

- Tapaamisia oli liian usein
- Tapaamisia oli sopivasti
- Tapaamisia oli liian harvoin

16. Kuinka kauan tapaamiset kestivät keskimäärin tapaamisjakson alussa? *

- Tunnin
- 1,5 tuntia
- 2 tuntia
- 3 tuntia tai kauemmin

17. Mitä mieltä olit tapaamisten kestosta tapaamisjakson alussa? *

- Tapaamiset kestivät liian kauan
- Tapaamiset olivat sopivan mittaisia
- Tapaamiset olivat liian lyhyitä

18. Kuinka kauan tapaamiset kestivät keskimäärin tapaamisjakson lopussa? *

- Tunnin
- 1,5 tuntia
- 2 tuntia
- 3 tuntia tai kauemmin

19. Mitä mieltä olit tapaamisten kestosta tapaamisjakson lopussa? *

- Tapaamiset kestivät liian kauan
- Tapaamiset olivat sopivan mittaisia
- Tapaamiset olivat liian lyhyitä

TAPAAMISTEN TUNNELMA JA SISÄLTÖ

20. Millainen tunnelma tapaamisissa mielestäsi yleensä oli?

	1	2	3	4	5	
Miellyttävä	☐	☐	☐	☐	☐	Epämiellyttävä
Iloinen	☐	☐	☐	☐	☐	Surullinen/ Pelokas
Vapautunut	☐	☐	☐	☐	☐	Kireä
Rentoutunut	☐	☐	☐	☐	☐	Ahdistava

21. Muuttuiko tunnelma tapaamisjakson aikana? *

- Kyllä, miten?
- Ei
- En osaa sanoa

22. Mitä tapaamisissa yleensä tehtiin? (Leikittiin, ulkoiltiin tms.)

23. Muuttuiko tapaamisten sisältö tapaamisjakson aikana? *

- Kyllä, miten?
- Ei
- En osaa sanoa

24. Saitko vaikuttaa tapaamisten sisältöön, keston tai paikkaan? *

- Kyllä, mihin ja miten?
- Kyllä jossain määrin, mihin ja miten?
- Ei

25. Mihin olit tapaamisissa erityisen tyytyväinen?

26. Olisitko toivonut, että jotkin asiat olisi tehty tapaamisissa toisin? *

- Kyllä, mitkä asiat?
- Ei
- En osaa sanoa

LAPSI / LAPSET

**27. Millä mielellä lapsi/ lapset mielestäsi yleensä suhtautuivat tapaaja-
vanhemman tapaamisiin? Lapsi/ lapset olivat**

	1	2	3	4	5	
Iloisia	☐	☐	☐	☐	☐	Surullisia/ Pelokkaita
Innostuneita	☐	☐	☐	☐	☐	Haluttomia
Vapautuneita	☐	☐	☐	☐	☐	Ahdistuneita/ Jännittyneitä
Luottavaisia	☐	☐	☐	☐	☐	Turvattomia

**28. Muuttuiko mielestäsi lapsen / lasten suhde tapaajavanhempaan ta-
paamisjakson aikana? ***

- Kyllä, miten?
- Ei
- En osaa sanoa

29. Kuvaile lyhyesti lapsen / lasten suhtautumista tapaajavanhemman tapaamisiin.

TAPAAMISJAKSON PÄÄTTYMINEN

30. Miten tapaamisjakso päättyi? *

- Tapaamisjakso päättyi sovitusti
- Tapaamisjakso jäi kesken
- Päättyi muusta syystä, mistä?

31. Mitä mieltä olit tapaamisjakson kestosta? *

- Tapaamisjakso päättyi sopivaan aikaan
- Tapaamisjakso päättyi liian aikaisin
- Tapaamisjakso kesti tarpeettoman kauan

32. Miten tapaamiset on järjestetty tapaamisjakson päättymisen jälkeen? *

- Tapaamiset järjestetään tapaajavanhemman kanssa säännöllisesti
- Tapaamiset järjestetään tapaajavanhemman kanssa epäsäännöllisesti
- Tapaamisia ei järjestetä tapaajavanhemman kanssa ollenkaan
- Tapaamiset järjestetään muuten, miten?

33. Koetko tapaamisjakson Tirlittanissa hyödylliseksi? *

Kyllä, miksi?

Ei, miksi?

34. Kehittämisehdotuksia Tapaamispaikka Tirlittanille

Liite 3 Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystyöryhmän eettisen työryhmän tutkimuslupa

**Etelä-Karjalan sosiaali- ja
terveydenhuollon kuntayhtymä**
Sosiaali- ja terveystyöryhmä
Kehittämissuunnittelija

Viranhaltijapäätös

1

31.8.2012

Dnro 367/13.00/2012

§ 28/2012/ Tutkimuslupapäätös

Tutkimuslupa / Satu Kainlauri ja Oona Liimatainen

Päätös

Teille on myönnetty tutkimuslupa koskien tutkimustanne
"Vanhempien kokemuksia Tapaamispaikka Tirlittanin toiminnasta".

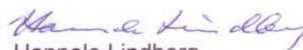
Loppuraportti tulee toimittaa sähköisenä Eksotelle, jotta se voidaan
mahdollisesti julkaista verkkosivuillamme.

Lappeenrannassa 31.8.2012

Minna Jokinen
Kehittämissuunnittelija
Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystyöryhmä
Koulutuspalvelut
PL 24
53101 Lappeenranta
puh. 044-7914863
minna.jokinen@eksote.fi

Tämä päätös on postitettu asianosaisille 31.8.2012

Hannele Lindberg
sihteeri

Liite 4 Yhteistyösopimus opinnäytetyöstä

**YHTEISTYÖSOPIMUS
OPINNÄYTETYÖSTÄ**

Aihe	Tapaamispaikka Tirlittanin toiminnan vaikutukset												
Opinnäytetyön tekijät	Opiskelijat Sosionomi (AMK)- opiskelijat Oona Liimatainen Satu Kainlauri	Yhteystiedot 040 557 0579 040 579 3394											
Ohjaajat	Työelämän edustaja Hanna Huhtanen	Yhteystiedot 040 580 5150 <i>tapaamispaikka poikkeuksellisesti</i>											
	Saimaan amk Leena Byckling	Yhteystiedot leena.byckling@saimia.fi											
Opinnäyteprojektin kokonaiskesto	Marraskuu 2011-Syyskuu 2012												
Työsuunnitelma: <ul style="list-style-type: none"> • Projektin tavoitteet, työvaiheet ja niiden toteutusajankäyttö • Opinnäytetyön tuloksena syntyvä 	<p>Työn tavoitteena on selvittää tapaamispaikka Tirlittanin asiakkaiden koemuksia ja mielipiteitä sekä tuoda esiin kehittämissuhteita tapaamispaikkatoiminnalle.</p> <table border="0"> <tr> <td>Opinnäytetyösuunnitelman esittäminen</td> <td>marraskuu 2011</td> </tr> <tr> <td>Teoriaosan tekeminen</td> <td>marraskuu 2011-</td> </tr> <tr> <td>Tutkimusluvan hakeminen</td> <td>huhtikuu 2012</td> </tr> <tr> <td>Saatekirjeiden/ kyselylomakkeiden lähettäminen</td> <td>huhtikuu 2012</td> </tr> <tr> <td>Kyselyn analysointi</td> <td>huhti-toukokuu 2012</td> </tr> <tr> <td>Opinnäytetyö valmis</td> <td>kesä-alkusyksy 2012</td> </tr> </table> <p>Selvitys tapaamispaikka Tirlittanin asiakkaiden mielipiteistä ja kokemuksista sekä kehittämissuhteita tapaamispaikkatoimintaan.</p>	Opinnäytetyösuunnitelman esittäminen	marraskuu 2011	Teoriaosan tekeminen	marraskuu 2011-	Tutkimusluvan hakeminen	huhtikuu 2012	Saatekirjeiden/ kyselylomakkeiden lähettäminen	huhtikuu 2012	Kyselyn analysointi	huhti-toukokuu 2012	Opinnäytetyö valmis	kesä-alkusyksy 2012
Opinnäytetyösuunnitelman esittäminen	marraskuu 2011												
Teoriaosan tekeminen	marraskuu 2011-												
Tutkimusluvan hakeminen	huhtikuu 2012												
Saatekirjeiden/ kyselylomakkeiden lähettäminen	huhtikuu 2012												
Kyselyn analysointi	huhti-toukokuu 2012												
Opinnäytetyö valmis	kesä-alkusyksy 2012												
Sopimus resurssien käytöstä, kustannusten jakautumisesta ja palkkioista	-												
Tekijänoikeudet (tekijänoikeuslaki, mallioikeuslaki, patenttilaki, hyödyllisyysmallilaki)	-												
Raportointi ja tavoitteiden toteutumisen seuranta	-												
Vastuukysymykset ja salassapito	-												
Työn arviointi	Työelämän edustaja osallistuu arviointiin ☒ Työelämän edustaja ei osallistuu arviointiin ☐												
Päiväys ja allekirjoitukset	Työelämän edustaja <i>25.4.12</i> Opiskelijat <i>17.4.2012</i> <i>Oona Liimatainen</i> <i>Satu Kainlauri</i>												

	Saimaan amk lehtori/ yliopettaja <i>Juha Aaltonen</i>
--	--